

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 19. januar 2021
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Martine Cecilie Lund Frederiksen
Sagsnr.: 2019-490-0140
Dok.: 1804897

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og lov om statens tjenestemænd i Grønland

(Digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v.)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 44, stk. 1, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.
2. I § 44 indsættes som stk. 4:
»Stk. 4. Doms mænd medvirker ikke i kriminalsager, som fremmes efter § 449 a.«
3. I § 50, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 2. pkt., ændres »som tilståelsessag« til: »efter § 449 a.«.
4. Efter § 128 indsættes i *kapitel 10*:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

»Digital kommunikation

§ 128 a. Krav om skriftlighed i kriminalretspejlen er ikke til hinder for anvendelse af digital kommunikation eller anvendelse af digitale dokumenter m.v. under retsmøder.

Stk. 2. Regler, der stiller krav om underskrift, er ikke til hinder for, at meddelelser sendes med digital post, såfremt meddelelsen er forsynet med digital signatur.

Stk. 3. En meddelelse, der sendes med digital kommunikation, anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren.«

5. I § 321, *stk. 1, nr. 3*, ændres ».« til: »«,« og efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»4) sagen fremmes i medfør af § 453, *stk. 3, nr. 4*, og der bliver spørgsmål om anstaltsanbringelse.«

6. *Overskriften før § 440 og § 440* ophæves.

7. Efter § 449 indsættes før overskriften før § 450:

»Tilståelsessager

§ 449 a. Afgiver sigtede i et retsmøde efter § 357 eller § 447 eller under hovedforhandlingen efter § 472 en uforbeholden tilståelse i en kriminalsag, hvor domsmænd ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, uden at der udarbejdes anklageskrift, hvis

- 1) tilståelsens rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger,
- 2) sigtede og anklageren giver samtykke,
- 3) retten ikke finder det betænkeligt at afgøre sagen uden hovedforhandling og
- 4) der ikke bliver spørgsmål om anvendelse af kriminallovens kapitel 33 og kapitel 34.

Stk. 2. Inden retten afsiger dom, skal sigtede gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig. Er der behov for at skaffe yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i kapitel 34, og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Stk. 3. Er sigtede anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 321, *stk. 1, nr. 1*, have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten,

inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Forsvareren skal være til stede i retten, når sigtede giver sit samtykke.

Stk. 4. Er sigtede ikke anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal sigtede tilbydes at få beskikket en forsvarer, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Hvis der efter sigtedes ønske beskikkes en forsvarer, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Afsigelse og forkyndelse af dom sker efter de regler, som gælder for andre domme, der afsiges af kredsretten i kriminalsager.

Stk. 6. En sag, der er omfattet af § 301, stk. 1, nr. 2, kan ikke behandles som tilståelsessag.

Stk. 7. Oplysning om det forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. stk. 4, skal dette også tilføres retsbogen.

Stk. 8. Retten kan bestemme, at sigtede skal deltage i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Om sigtedes og forsvarerens deltagelse i retsmødet gælder i øvrigt §§ 128 og 163. § 466, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 449 b. I sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre andre følger end bøde eller konfiskation, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation. Fristen kan efter anmodning forlænges af anklagemyndigheden.

Stk. 2. Reglerne i § 437, stk. 2, nr. 1 og 2, og stk. 3, om krav til indholdet af anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. En sigtet under 18 år kan i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelser vedtage en bøde uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Stk. 4. Hvis sigtede vedtager bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. dog § 315, stk. 1, og § 449 c, stk. 2. Vedtagelsen har samme gentagelsesvirkning som en dom.

§ 449 c. Har sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelser vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, jf. § 449 b, er vedtagelsen ikke til

hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særlig lave indtægt.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan sigtede inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde sin vedtagelse ved meddelelse til politiet. Er sigtede under 18 år, kan også indehaveren af forældremyndigheden tilbagekalde vedtagelsen.

Stk. 3. Politiet vejleder sigtede om reglerne i stk. 1 og 2. Er sigtede under 18 år, vejleder politiet også indehaveren af forældremyndigheden om reglerne i stk. 1 og 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om vejledning efter stk. 3.«

8. I § 452, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »kan« til: »skal«.

9. § 453, *stk. 3 og 4*, affattes således:

»*Stk. 3.* En hovedforhandling skal, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt for den pågældende,
- 2) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse,
- 3) når der under sagen alene er spørgsmål om anbringelse i anstalt 1 år eller derunder, konfiskation, udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen,
- 4) når tiltalte ikke idømmes andre følger end anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder, bøde, konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller
- 5) når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse.

Stk. 4. Medmindre tiltalte har samtykket heri, kan hovedforhandlingen kun gennemføres i medfør af stk. 3, nr. 4, hvis tiltalte har været lovligt indkaldt og det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår.«

10. I § 467, *stk. 2*, indsættes som *nr. 6*:

»6) Tilførsler til politiets rapporter om forklaringer, som tiltalte har afgivet til politiet om sigtelsen, når forsvareren begærer det, i sager, der fremmes i tiltaltes fravær i medfør af § 453, *stk. 3, nr. 4*.«

11. I § 472 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

12. § 474, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Dommen afsiges ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, sender politiet en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 1-5, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes. Er sagen fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personlig, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personlig.«

13. Efter § 592 indsættes *i kapitel 44*:

»§ 592 a. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær, kan domfældte begære sagen genoptaget til ny forhandling, hvis domfældte godtgør at have haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden 14 dage fra dommens forkyndelse efter § 474, stk. 3, 3. og 4. pkt. Retten kan undtagelsesvis genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse. Reglerne i §§ 585-590 finder tilsvarende anvendelse. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret.

Stk. 2. Udebliver domfældte under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen ved beslutning, der skal begrundes, og den afsagte dom bliver stående ved magt.

§ 592 b. Hvis en kriminalsag genoptages i medfør af § 592 a, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skønsmænd under den forudgående behandling foruden i de i § 467 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.«

§ 2

I lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1291 af 14. november 2015, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 7 affattes således:

»Kapitel 7

Særbestemmelse om dommere og andre tjenstemandsansatte jurister samt kredsdommere ved Grønlands retsvæsen«.

2. I § 34, *stk. 2*, ændres »65 år« til: »70 år«, og som 2. *pkt.* indsættes:

»1. *pkt.* gælder også for kredsdommere ved Grønlands retsvæsen.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...]

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 8-10 og 12, finder ikke anvendelse i kriminalsager, hvor der er foretaget forkyndelse af indkaldelse for tiltalte før lovens ikrafttræden. Sådanne kriminalsager behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Lovens § 1, nr. 13, finder ikke anvendelse i kriminalsager, hvor der afsiges udeblivelsesdom efter retsplejelovens § 453, *stk. 3*, før lovens ikrafttræden. Sådanne kriminalsager behandles efter de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	9
2. Lovforslagets hovedpunkter	11
2.1. Anvendelse af digital kommunikation i kriminalretsplejen	11
2.1.1. <i>Gældende ret</i>	11
2.1.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	11
2.2. Tilståelsessager.....	14
2.2.1. <i>Gældende ret</i>	14
2.2.1.1. <i>Tilståelsessager i retten.....</i>	14
2.2.1.2. <i>Udenretlig bødevedtagelse</i>	14
2.2.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	15
2.2.2.1. <i>Tilståelsesager i retten</i>	15
2.2.2.2. <i>Udenretlig bødevedtagelse</i>	19
2.3. Udeblivelsesdomme i kriminalsager	21
2.3.1. <i>Gældende ret</i>	21
2.3.1.1. <i>Behandling af sager om udeblivelse.....</i>	21
2.3.1.2. <i>Beskikkelse af forsvarer i sager om udeblivelse.....</i>	23
2.3.1.3. <i>Bevismidler under sager om udeblivelse</i>	23
2.3.1.4. <i>Domsafsigelse i sager om udeblivelse.....</i>	24
2.3.1.5. <i>Genoptagelse af sager om udeblivelse</i>	24
2.3.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	24
2.3.2.1. <i>Behandling af sager om udeblivelse.....</i>	24
2.3.2.2. <i>Beskikkelse af forsvarer i sager om udeblivelse.....</i>	28
2.3.2.3. <i>Bevismidler under sager om udeblivelse</i>	29
2.3.2.4. <i>Domsafsigelse i sager om udeblivelse</i>	30
2.3.2.5. <i>Genoptagelse af sager om udeblivelse</i>	31

2.4. Pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v.	33
2.4.1. <i>Gældende ret</i>	33
2.4.1.1. <i>Dommere og andre tjenstemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen</i>	33
2.4.1.2. <i>Kredsdommere</i>	34
2.4.2. <i>Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	35
2.4.2.1. <i>Dommere og andre tjenstemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen</i>	35
2.4.2.2. <i>Kredsdommere</i>	37
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	39
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	39
5. Administrative konsekvenser for borgerne	39
6. Miljømæssige konsekvenser	39
7. Forholdet til EU-retten	39
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	39
9. Sammenfattende skema	40

1. Indledning

Det er vigtigt, at kriminalsager i Grønland behandles så effektivt som muligt og på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde, så sagerne kan afsluttes inden for rimelig tid af hensyn til både tiltalte og forurettede. Det er samtidig væsentligt at sikre, at der sker en hensigtsmæssig anvendelse af ressourcerne hos politiet, anklagemyndigheden og domstolene i Grønland, og at teknologiens muligheder anvendes til at gøre arbejdsgange tidssvarende.

På den baggrund indeholder lovforslaget navnlig en række ændringer af den grønlandske retsplejelov, der har til formål at effektivisere behandlingen af kriminalsager.

Lovforslaget er udarbejdet som led i regeringens og Grønlands Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland. Det følger således af det politiske forståelsespapir af 25. juni 2019 mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten, at regeringen i fællesskab med Grønland vil udvikle danske ansvarsområder.

Lovforslaget har *for det første* til formål at indføre hjemmel til, at der kan anvendes digital kommunikation i kriminalretsplejen, svarende til bestemmelsen i § 148 c i den danske retsplejelov. Denne del af lovforslaget bygger på en anbefaling fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Lovforslaget har *for det andet* til formål at indføre regler om behandling af tilståelsessager, således at der kan afsiges såkaldte straksdomme.

Naalakkersuisut har således fremsat ønske om, at der i retsplejelov for Grønland indsættes regler om behandling af tilståelsessager, herunder at der indsættes hjemmel til straks at fremme en kriminalsag – hvor domsmænd ellers skulle have medvirket – til dom, hvis sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse.

Med lovforslaget lægges der derfor op til, at der indføres et nyt afsnit i retsplejeloven, som indeholder reglerne for tilståelsessager og for udenretlig bøvededtagelse svarende til kapitel 76 i den danske retsplejelov. Der lægges i den forbindelse bl.a. op til, at der skabes hjemmel til at udvide muligheden for at vedtage og betale en bøde på stedet. Dette bygger på en ændring af den danske retsplejelov, som blev gennemført ved lov nr. 714 af 8. juni 2018

om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager).

Lovforslaget har *for det tredje* til formål at udvide adgangen til at afsige udeblivelsesdomme i kriminalsager. Udvidelsen af reglerne bygger navnlig på en ændring af den danske retsplejelov, der blev gennemført ved lov nr. 203 af 28. februar 2017 om ændring af retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om elektroniske kommunikationsnet- og tjenester (Udeblivelsesdomme, forkyndelse og anvendelse af digital kommunikation i straffesager m.v.).

Den foreslåede ændring medfører, at domstolene i sager, hvor der ikke er tale om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, ikke blot kan, men *skal* behandle kriminalsagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald.

Ændringen indebærer endvidere, at det fremover bliver muligt uden tiltaltes samtykke at fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 453, stk. 3, selv om det skønnes, at der kan blive tale om anstaltsanbringelse (dog maksimalt 6 måneder). Der indføres i den forbindelse en ordning med obligatorisk forsvarerbeskikkelse i sager, der fremmes efter § 453, stk. 3, nr. 4, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse, ligesom der indføres regler om genoptagelse af sager, der er fremmet efter § 453, stk. 3.

Lovforslaget har *for det fjerde* til formål at ændre lov om statens tjenestemænd i Grønland med henblik på at hæve den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen fra 65 år til 70 år samt at indføre en tilsvarende pligtig afgangsalder for kredsdommere. Ændringen indebærer, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister samt kredsdommere fremover vil skulle afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år. Dette svarer til reglerne om pligtig afgangsalder for dommere m.v. i Danmark.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Anvendelse af digital kommunikation i kriminalretspejlen

2.1.1. Gældende ret

Retsplejelovens afsnit V om kriminalsagers behandling og afsnit VI om appel og genoptagelse samt afsnit VII om fuldbyrdelse af domme i kriminalsager indeholder bestemmelser om bl.a. behandlingen af kriminalsager.

Bestemmelserne indeholder ikke særlige regler om digital kommunikation, men de indeholder en række formkrav til forskellige meddelelser m.v. f.eks. i form af skriftlighed eller underskrift. Krav om skriftlighed eller underskrift antages ikke i sig selv at være til hinder for digital kommunikation. I stedet beror det på en konkret fortolkning af det pågældende formkrav, om der er noget til hinder for digital kommunikation. Det er således antaget, at fremsendelse af anklageskrift eller anden retsmødebegæring ikke kan ske digitalt.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 203 af 28. februar 2017 om ændring af retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Udeblivelsesdomme, forkyndelse og anvendelse af digital kommunikation i straffesager m.v.) blev der i den danske retsplejelov indført hjemmel til anvendelse af digital kommunikation i strafferetsplejen.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at retsplejeloven efter Justitsministeriets opfattelse ikke må være en hindring for, at der kan anvendes digital kommunikation i strafferetsplejen i den udstrækning, det er muligt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt (jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 105 som fremsat, side 8).

Det fremgår desuden af bemærkningerne til lovforslaget, at muligheden for at anvende digital kommunikation i strafferetsplejen efter Justitsministeriets opfattelse vil medvirke til at effektivisere behandlingen af straffesager bl.a. ved at sikre en bedre ressourceudnyttelse samtidig med, at retternes aktører i straffesager vil opleve en bedre service. På samme måde sikres en mere

smidig sagsbehandling og overgang af oplysninger mellem de enkelte myndigheder og aktører i straffesagskæden (jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 105 som fremsat, side 8).

På den baggrund blev der i retsplejelovens § 148 c, stk. 1, indført en udtrykkelig hjemmel til, at der kan anvendes digital kommunikation – dvs. digital post, e-mail eller andre digitale løsninger – i strafferetsplejen både for så vidt angår fremsendelsesmetoder m.v. og indholdet af meddelelser og dokumenter, således at de retlige hindringer for digital kommunikation og digital sagsbehandling i strafferetsplejen fjernes.

I retsplejelovens § 148 c blev der i samme forbindelse indført en bestemmelse i stk. 2 om, at bestemmelser i strafferetsplejen, der stiller krav om underskrift, ikke er til hinder for, at en meddelelse kan sendes med digital post. Det er dog en betingelse, at meddelelsen er forsynet med en digital signatur fra en person – herunder en juridisk person – eller en myndighed. Herudover blev der i stk. 3, indført en bestemmelse om, at en meddelelse, der sendes med digital kommunikation, anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at der i den grønlandske retsplejelov bør indsættes en tilsvarende hjemmel til at anvende digital kommunikation i kriminalretsplejen.

Justitsministeriet er enig i anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Med lovforslaget foreslås det derfor at indsætte en bestemmelse i retsplejelovens § 128 a svarende til den danske retsplejelovs § 148 c.

Forslaget indebærer, at reglerne i den grønlandske retsplejelovs afsnit V og VI samt VII om meddelelser, skriftlighed, anmodninger, begæringer, underretninger, indlevering, indgivelse, indsendelse, at sende kopi eller udskrift, udlevering, fremlæggelse, gennemsyn eller lignende således ikke er til hinder for anvendelse af digital kommunikation.

Forslaget indebærer endvidere, at der ikke tillige skal ske fremsendelse, indsendelse, udlevering m.v. i fysisk form. Forslaget indebærer dermed også, at alle sagsgange i en kriminalsag kan være digitale, således at dokumenter m.v. ikke skal printes.

Anklagemyndigheden, retterne, advokater, tiltalte og andre parter i en kriminalsag vil efter bestemmelsen kunne vælge at sende meddelelser med en offentlig digital postløsning eller sikker e-mailadresse eller lignende, hvis en sådan er oplyst.

I Grønland kan postløsningen Offentlig Digital Post anvendes som digital kommunikation mellem offentlige afsendere og fysiske personer eller juridiske enheder, jf. nærmere reglerne i Inatsisartutlov nr. 14 af 8. juni 2017 om Offentlig Digital Post. I medfør af lovens § 13, stk. 4, kan Naalakkersuisut efter forhandling med rigsmyndighederne fastsætte regler om, at statslige institutioner i Grønland kan anvende postløsningen som offentlige afsendere.

Lovforslaget gør det f.eks. muligt, at politiet kan indlevere anklageskrift til retten, jf. § 441, stk. 1, 1. pkt., digitalt. Tilsvarende kan anklageskriftet sendes til tiltalte, jf. retsplejelovens § 441, stk. 2, 1. pkt., digitalt.

Bestemmelsen tager ikke stilling til, i hvilket omfang digital kommunikation i dag er teknisk muligt hos anklagemyndigheden og retterne.

Efter bestemmelsen har en afsender mulighed for at vælge, om kommunikation skal ske digitalt – herunder hvilken form for digital kommunikation – under forudsætning af, at den pågældende form for digital kommunikation er teknisk mulig både for afsender og modtager. Der pålægges således ikke en forpligtelse til at anvende digital kommunikation, men afsenderen har en ret til at vælge digital kommunikation. En afsender kan således fortsat anvende f.eks. fysisk fremsendelse eller indlevering af meddelelser, akter m.v. Borgere pålægges heller ikke med forslaget en pligt til at modtage eller sende digitalt, ud over hvad der allerede følger af lovgivningen. Hvis de statslige institutioner i Grønland, f.eks. retterne, bliver omfattet af reglerne om Offentlig Digital Post, vil borgerne være forpligtede til at modtage meddelelser fra de pågældende institutioner digitalt.

Med forslaget sikres det endvidere, at bestemmelser om oplæsning, fremlægning, forelæggelse, redegørelse og lignende ikke er til hinder for, at dokumenter kan anvendes i digital form under retsmøder. Dokumenterne skal dermed ikke tillige være indsendt i eller foreligge i fysisk form.

Med lovforslaget forudsættes det, at digital kommunikation skal anvendes i videst muligt omfang af politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Der

vil således være tale om en løbende udvidelse af anvendelsen af digital kommunikation og sagsbehandling, efterhånden som IT-løsningerne udvikles og gennemføres.

Der tilsigtes med forslaget ingen ændringer i retsplejelovens regler om anklagemyndighedens og domstolenes sagsbehandling i kriminalsager. Der tilsigtes heller ingen ændringer i retsplejelovens regler om forkyndelse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, samt bemærkningerne hertil.

2.2. Tilståelsessager

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Tilståelsessager i retten

Det fremgår af § 44, stk. 1, i retsplejelov for Grønland, at der i kriminalsager i 1. instans medvirker to domsmænd. Dog medvirker domsmænd ikke i sager, hvor der, hvis tiltalte findes skyldig, ikke kan blive tale om en mere indgribende foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning, jf. § 44, stk. 2. Hvis retten skønner, at en sag efter § 44, stk. 2, er af særlig indgribende betydning for tiltalte, kan retten bestemme, at der skal medvirke domsmænd ved sagens behandling, jf. § 44, stk. 3.

Retsplejeloven indeholder ikke i øvrigt hjemmel til at behandle kriminalsager uden medvirken af domsmænd. Dette indebærer, at kriminalsager, hvor der bliver spørgsmål om anbringelse i anstalt, og hvor sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse, ikke kan fremmes til dom efter en forenklet fremgangsmåde og uden medvirken af domsmænd.

2.2.1.2. Udenretlig bødevedtagelse

Efter retsplejelovens § 440, stk. 1, kan politiet – hvis det antages, at gerningen alene vil medføre bøde eller konfiskation – sende anklageskriftet til sigtede med påtegning om, at sigtede, hvis denne erkender sig skyldig, kan erklære sig rede til uden retsforfølgning at betale den bøde, som er fastsat i påtegningen, og eventuelt tillige acceptere konfiskation.

Går sigtedes erklæring ud på, at denne ikke vil afgøre sagen på den anførte måde, eller hvis sigtede overhovedet ikke afgiver nogen erklæring, skal anklageskriftet med påtegnet bemærkning herom indleveres til retten, jf. § 440, stk. 2.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.2.1. Tilståelsesager i retten

Domsmands deltagelse i behandlingen af straffesager er et grundlæggende princip i strafferetsplejen, som er forankret i grundlovens § 65, stk. 2. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår således, at det fastsættes ved lov, i hvilke sager og under hvilke former denne medvirken skal finde sted.

Princippet fremgår af den danske retsplejelovs § 686, stk. 2, hvoraf det følger, at domsmænd som hovedregel skal medvirke i bl.a. straffesager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde.

Den danske retsplejelov har imidlertid siden hovedloven fra 1916 (jf. lov nr. 90 af 11. april 1916) indeholdt regler om behandling af tilståelsessager, som gør det muligt at fremme en straffesag til dom uden udarbejdelse af anklageskrift og uden medvirken af domsmænd, hvis sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse, som bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger.

Reglerne om behandling af tilståelsessager er ændret flere gange siden hovedloven fra 1916. De gældende bestemmelser herom er reguleret af retsplejelovens kapitel 76 (§§ 831-832 a). Den danske retsplejelovs § 831 fastsætter således regler om rettens behandling af straffesager, hvor tiltalte afgiver en uforbeholden tilståelse. I tillæg hertil regulerer § 832 og § 832 a udenretlig bøvededtagelse, som er nærmere behandlet under lovforslagets punkt 2.3.2.2.

Tilståelsessager afgøres efter en forenklet fremgangsmåde, uden at der formelt afholdes en hovedforhandling. Der afholdes imidlertid et retsmøde (jf. retsplejelovens § 694, stk. 3), som – bortset fra, at fremgangsmåden er forenklet – svarer til hovedforhandlingen i andre straffesager, jf. bemærkningerne til § 831 (Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 5413).

Den forenkede fremgangsmåde medfører, at der ikke udarbejdes et anklageskrift. Anklagemyndigheden vil således i stedet typisk udfærdige en begæring om retsmøde med henblik på at fremme sagen efter § 831, i hvilken sigtelsen/sigtelserne angives. Selve tiltalen rejses mundtligt under retsmødet, hvor tiltalte kort afhøres om de enkelte forhold. Retsmødet, hvor sagen behandles, betragtes formelt set som et retsmøde under efterforskningen. Der henvises til Gorm Toftegaard Nielsen, Straffesagens Gang, 5. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2011, side 113ff.

Det følger konkret af den danske retsplejelovs § 831, stk. 1, at afgiver sigtede i et retsmøde efter § 694, stk. 3, en uforbeholden tilståelse i en straffesag, hvor lægdommere ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, uden at der udarbejdes anklageskrift, hvis 1) tilståelsens rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, 2) sigtede og anklageren giver samtykke, 3) retten ikke finder det betænkeligt at afgøre sagen uden hovedforhandling og 4) der ikke bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 73 (andre retsfølger af den strafbare handling samt forvaring).

Efter den danske retsplejelovs § 831, stk. 2, skal sigtede, inden retten afsiger dom, gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig. Er der behov for at skaffe yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i kapitel 67 og 68 (almindelige bestemmelser om efterforskning samt afhøringer og særlige efterforskningsskridt), og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Er sigtede anholdt eller varetægtsfængslet under retsmødet, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 731, stk. 1, litra a, have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Forsvareren skal være til stede, når sigtede giver sit samtykke, jf. den danske retsplejelovs § 831, stk. 3.

Er sigtede ikke anholdt eller varetægtsfængslet under retsmødet, skal sigtede tilbydes at få beskikket en forsvarer, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Hvis der efter sigtedes ønske beskikkes en forsvarer, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse, jf. den danske retsplejelovs § 831, stk. 4.

Efter retsplejelovens § 831, stk. 5, sker afsigelse og forkyndelse af dom efter de regler, som gælder for andre domme, der afsiges af byretten i straffesager.

En sag kan ikke fremmes efter den forenkede fremgangsmåde, hvis den er omfattet af § 684, stk. 1, nr. 2, om ophævelse af foreninger, jf. den danske retsplejelovs § 831, stk. 6.

Det følger af den danske retsplejelovs § 831, stk. 7, at oplysning om forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. stk. 4, skal dette også tilføres retsbogen.

Endelig fremgår det af den danske retsplejelovs § 831, stk. 8, at retten kan tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig, og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning. Reglen i § 192 (regler om telekommunikation med billede) finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

Naalakkersuisut har fremsat ønske om, at der i retsplejelov for Grønland indsættes regler om behandling af tilståelsessager, herunder at der indsættes hjemmel til straks at fremme en kriminalsag – hvor domsmænd ellers skulle have medvirket – til dom, hvis sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse.

Hensynet bag ønsket er navnlig at effektivisere behandlingen af kriminalsager og at forkorte sagsbehandlingstiden.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund at indføre regler om behandlingen af tilståelsessager svarende til de danske regler. Dette vil medføre en betydelig effektivisering af kredsretternes behandling af mindre sager, ligesom domsmænd ikke ulejligen unødigt.

Med lovforslaget lægges der derfor op til, at der indføres et nyt afsnit om tilståelsessager i retsplejelov for Grønland, som indeholder reglerne for tilståelsessager og for udenretlig bøvedtagelse (nærmere herom under punkt 2.2.2.2) svarende til kapitel 76 i den danske retsplejelov.

Under afsnittet indføres der en ny bestemmelse (§ 449 a), der indebærer, at kriminalsager, hvor der bliver spørgsmål om anbringelse i anstalt, og hvor sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse, fremadrettet kan fremmes til dom efter en forenklet fremgangsmåde og uden medvirken af domsmænd (såkaldt ”straksdom”).

Den forenkledede fremgangsmåde indebærer, at sagen behandles uden medvirken af domsmænd, at der ikke foretages anden bevisførelse end tiltaltes tilståelse og forklaring samt evt. dokumentation, og at der ikke udarbejdes et anklageskrift.

Kredsretten kan således i sager, hvor tiltalte f.eks. har erkendt sig skyldig til politirapporten, beramme sagen uden at indkalde domsmænd og vidner og fremme den efter den foreslåede § 449 a, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Kredsretten kan således samle en række af sådanne sager til foretagelse kort tid efter hinanden. Møder den tiltalte og erkender sig skyldig, vil sagen kunne afgøres efter § 449 a, hvorved tiltalte findes skyldig. Møder den tiltalte og nægter sig skyldig, vil sagen skulle udsættes, og vidner og domsmænd indkaldes. Under retsmødet vil tiltalte få mulighed for at angive, hvorvidt tiltalte ønsker vidner eller andre beviser ført.

En sag vil ligeledes kunne fremmes efter den foreslåede § 449 a i forbindelse med et grundlovsforhør efter § 357, hvis sigtede i den forbindelse afgiver en uforbeholden tilståelse, og betingelserne i øvrigt er opfyldt.

På denne måde vil en række mindre sager kunne afgøres effektivt og hurtigt, hvorved kredsrettens personale og politiet sparer tid, ligesom vidner og domsmænd ikke ulejlighes med at skulle møde.

Som konsekvens af den foreslåede § 449 a indføres der i retsplejelovens § 44, stk. 4, en ny bestemmelse, hvorefter domsmænd ikke medvirker i kriminalsager, som fremmes efter § 449 a.

Der indføres endvidere en ny bestemmelse i § 472, stk. 2, hvorefter retten afgør, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted,

hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse. Endelig foretages der redaktionelle ændringer af § 44, stk. 1, og § 50, stk. 1 og 2.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-3, 7 og 11, samt bemærkningerne hertil.

2.2.2.2. Udenretlig bødevedtagelse

Det fremgår af Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning (betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind II, side 571), at retsplejelovens § 21 (nuværende § 440) med enkelte undtagelser svarer til reglen i den danske retsplejelovs § 924 (nuværende § 832). Det anføres i den forbindelse, at bestemmelsen i den danske retsplejelov dog indeholder mere detaljerede regler om retsvirkningerne af en bødevedtagelse samt regler om tilkendegivelsens indhold.

Ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager) blev der lagt op til, at sigtede, der i umiddelbar forbindelse med en lovovertrædelse får et bødeforelæg efter den danske retsplejelovs § 832, generelt skal have mulighed for straks at vedtage og betale bøden.

Det bemærkes, at ændringen alene havde til hensigt at tilvejebringe grundlaget for at udvide mulighederne for at vedtage og betale en bøde på stedet. Det skyldtes, at der skulle tilvejebringes en ny administrativ løsning for, hvordan polititjenestemænd på stedet kunne modtage bødevedtagelser og bødebetalinger.

For at understøtte ovenstående udvidelse blev der indsat en ny bestemmelse (§ 832 a) i den danske retsplejelov. Bestemmelsen medfører, at hvis sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen har vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt. Sigtede kan desuden i disse tilfælde inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde denne ved meddelelse til politiet.

Formålet med ændringen var bl.a. at nedbringe sagsbehandlingstiden i de sager, hvor sigtede vælger at vedtage bøden med det samme, da man derved sparede tid på opkrævning. Ændringen ville desuden understøtte en bedre ressourceanvendelse ved retterne.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der ligger bag ændringen af den danske retsplejelov i 2018, svarer til de hensyn, der gør sig gældende for Grønland. Dette skal også ses i sammenhæng med indførelsen af reglerne om tilståelsessager i den foreslåede § 449 a i retsplejeloven, jf. lovforslagets punkt 2.2.2.1.

Det foreslås derfor, at der med lovforslaget etableres adgang til at udvide muligheden for at vedtage og betale en bøde på stedet i lighed med ændringen af den danske retsplejelov ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager). Det bemærkes, at der med lovforslaget alene tilvejebringes det juridiske grundlag for udvidelsen af reglerne for udenretlig bødevedtagelse. Det vil således skulle undersøges nærmere, hvordan en ny administrativ løsning kan tilvejebringes ud fra de forhold, som gør sig gældende for Grønland.

I forbindelse med ovenstående foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i retsplejeloven (§ 449 c). Bestemmelsen indebærer, at hvis sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen har vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt. Sigtede kan desuden i disse tilfælde inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde denne ved meddelelse til politiet. Den foreslåede bestemmelse svarer til § 832 a i den danske retsplejelov.

Som det fremgår under punkt 2.2.2.1 lægges der med lovforslaget i øvrigt op til, at der indføres et helt nyt afsnit om tilståelsessager i retsplejeloven for Grønland, som indeholder reglerne for tilståelsessager og for udenretlig bødevedtagelse (jf. nærmere herom under punkt 2.2.2.2) svarende til kapitel 76 i den danske retsplejelov.

Det foreslås i den forbindelse, at § 440 i retsplejeloven ophæves, og at indholdet af bestemmelsen videreføres i den foreslåede § 449 b. Den foreslåede bestemmelse i § 449 b svarer med få undtagelser til den danske retsplejelovs § 832.

I modsætning til § 440 indeholder den foreslåede § 449 b således mere detaljerede regler om retsvirkningerne af en bødevedtagelse samt regler om tilkendegivelsens indhold. Der er ikke herved tilsigtet nogle ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 og 7, samt bemærkningerne hertil.

2.3. Udeblivelsesdomme i kriminalsager

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Behandling af sager om udeblivelse

En tiltalt skal, medmindre andet er bestemt i loven, personligt være til stede i retten under hele hovedforhandlingen i en kriminalsag, indtil sagen er optaget til dom, jf. retsplejelovens § 451, 1. pkt. Retsformanden kan dog, efter at tiltalte har afgivet forklaring, tillade, at tiltalte forlader retten, jf. retsplejelovens § 451, 2. pkt.

Udebliver tiltalte trods lovlig indkaldelse, kan den pågældende fremstilles for retten under anvendelse af tvang, jf. retsplejelovens § 452, stk. 1. Retten kan således afsige anholdelsesbeslutning, hvis det af indkaldelsen til hovedforhandlingen fremgår, at tiltalte skal møde personligt og i udeblivelsestilfælde må forventes at blive anholdt.

Hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald (dvs. uden gyldig grund, f.eks. sygdom, der gør tiltalte ude af stand til at give møde i retten), eller nægter at afgive forklaring, kan retten i stedet behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, jf. retsplejelovens § 452, stk. 2, 1. pkt. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte, jf. § 452, stk. 2, 2. pkt.

Efter retsplejelovens § 453, stk. 1, udsættes sagen, hvis tiltalte udebliver ved begyndelsen eller i løbet af hovedforhandlingen i en kriminalsag, uden at forholdet er omfattet af § 452, stk. 2, og hvis den pågældende ikke straks bringes til stede, medmindre retten beslutter at fremme hovedforhandlingen helt eller delvist efter stk. 2 og 3, jf. retsplejelovens § 453, stk. 1.

Er tiltalte udeblevet trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald, kan retten i medfør af retsplejelovens § 453, stk. 2, bestemme, at der skal ske afhøring af vidner og skønsmænd, der er mødt, hvis retten finder, at dette er foreneligt med hensynet til tiltalte, og hvis udsættelse af afhøringen vil være til væsentlig ulempe for de mødte (f.eks. i tilfælde, hvor et eller flere

vidner er tilrejsende) eller vil medføre væsentlig udsættelse af sagen. Er tiltalte repræsenteret ved forsvarer, kan afhøring dog kun ske, hvis forsvareren er mødt.

En hovedforhandling kan i visse situationer fremmes til dom i tiltaltes fravær, jf. retsplejelovens § 453, stk. 3, nr. 1-5. I begrebet ”sagens fremme” ligger, at der foretages bevisførelse, herunder afhøring af vidner og syns- og skønsmand, og at anklageren og forsvareren har lejlighed til at udtale sig om sagen (procedere), hvorefter retten kan afsige (udeblivelses)dom. Skønner dommeren under hovedforhandlingen, at tiltaltes tilstedeværelse er påkrævet eller ønskelig, f.eks. på grund af nye væsentlige oplysninger, kan dommeren beslutte at standse hovedforhandlingen og udsætte sagen med henblik på ny tilsigelse af tiltalte.

Efter bestemmelsen kan en hovedforhandling fremmes til dom i tiltaltes fravær:

- 1) når det skønnes, at der ikke bliver tale om andre følger end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning,
- 2) når tiltalte har givet samtykke til, at sagen behandles og afgøres i tiltaltes fravær,
- 3) når retten skønner, at behandling af sagen utvivlsomt vil føre til, at tiltalte frifindes,
- 4) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden dennes tilladelse, eller
- 5) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt.

Det er i alle tilfælde en betingelse, at retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, og retten må herved foretage en nøje afvejning af på den ene side hensynet til tiltaltes retssikkerhed og på den anden side hensynet til, at behandlingen og afgørelsen af sagen ikke trækker for længe ud, jf. bemærkningerne til § 453 (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1505).

Med henblik på at sikre tiltaltes adgang til kontradiktion følger det af retsplejelovens § 453, stk. 4, 1. pkt., at en sag, hvori tiltalte er repræsenteret ved en forsvarer, kun kan fremmes til dom i de ovennævnte situationer, hvis forsvareren er mødt, jf. Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind II, side 583.

Som en retssikkerhedsmæssig garanti for den tiltalte gælder der efter § 453, stk. 4, 2. pkt., et supplerende krav om, at sagen kun kan fremmes til dom efter stk. 3, nr. 1, hvis tiltalte ved tilsigelsen er blevet oplyst om, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltales angår, herunder at der er nedlagt påstand om bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Der er ikke mulighed for at fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 453, stk. 3, når det skønnes, at der kan blive tale om anstaltsanbringelse, medmindre hovedforhandlingen kan fremmes efter nr. 2, 4 eller 5.

2.3.1.2. Beskikkelse af forsvarer i sager om udeblivelse

Efter retsplejelovens § 321, stk. 1, skal retten beskikke en forsvarer for sigtede, hvis sigtede ikke selv har antaget en mødeberettiget forsvarer, som giver møde i sagen, og hvor en række nærmere oplyste betingelser er opfyldt, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, nr. 1-3.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 321, stk. 1, foretages der ikke obligatorisk forsvarerbeskikkelse i sager, der fremmes efter § 453, stk. 3, nr. 1.

2.3.1.3. Bevismidler under sager om udeblivelse

Efter retsplejelovens § 467, stk. 2, nr. 1-5, kan en række nærmere oplyste dokumenter benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen.

I forhold til sager, som fremmes efter retsplejelovens § 453, stk. 3, kan gengivelser i retsbøger af forklaringer, som tiltalte har afgivet under afhøring om sigtelsen, således bruges som bevismiddel, hvis tiltalte er udeblevet, og hovedforhandlingen gennemføres efter § 453, stk. 3.

Der kan derimod normalt ikke i de her omhandlende sager ske dokumentation af selve tiltaltes forklaring til politirapport, med mindre retten undtagelsesvist tillader det efter stk. 3. Derimod kan politiets rapporttilførsler vedrørende omstændighederne ved lovovertrædelsen, herunder f.eks. tid og sted og omstændighederne i forbindelse med pågribelsen, efter praksis dokumenteres.

2.3.1.4. Domsafsigelse i sager om udeblivelse

Efter retsplejelovens § 474, stk. 3, 2. pkt., meddeles tiltalte en udskrift af dommen, hvis tiltalte ikke er til stede ved afsigelsen. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er fremmet til dom i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes for tiltalte, jf. § 474, stk. 3, 3. pkt. Den gældende bestemmelse indeholder ikke en regel om, at forkyndelse skal ske personlig for domfældte.

2.3.1.5. Genoptagelse af sager om udeblivelse

Er en udebleven tiltalt blevet domfældt efter § 452, stk. 2, kan den pågældende anmode om at få sagen genoptaget, jf. § 453, stk. 2, 1. pkt., f.eks. hvis tiltalte har glemt retsmødet eller været forhindret i at melde afbud. Genoptagelse er således ikke betinget af, at tiltalte har haft lovligt forfald. Retten til genoptagelse kan kun bruges én gang, jf. bemærkningerne til retsplejelovens § 452 (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1505).

Anmodningen skal fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, senest 14 dage efter, at domfældte har fået underretning om dommen, jf. § 452, stk. 3, 2. pkt.

Nægtes genoptagelse, kan spørgsmål indbringes for Den Særlige Klageret inden 4 uger efter rettens afgørelse, jf. § 452, stk. 3, 3. pkt.

Udebliver domfældte under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen, og den tidligere afsagte dom bliver stående ved magt, jf. § 452, stk. 4.

I modsætning til hvad der gælder sager fremmet til dom efter retsplejelovens § 452, stk. 2, indeholder retsplejeloven ikke regler om genoptagelse af sager fremmet til dom efter § 453, stk. 3, nr. 1-5.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3.2.1. Behandling af sager om udeblivelse

Det følger af bemærkningerne til retsplejelovens § 452 (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1504), at bestemmelsens stk. 2 svarer til den danske retsplejelovs § 897, stk. 1, forud for de seneste ændringer af den danske bestemmelse, der blev vedtaget i 2011 og 2017.

Af bemærkningerne til retsplejelovens § 453 (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1505) følger det, at bestemmelsen i meget vidt omfang er udformet på baggrund af den danske retsplejelovs § 855 forud for de seneste ændringer af den danske bestemmelse, der blev vedtaget i 2014, 2017 og 2019.

Den danske retsplejelovs § 855 og § 897 er siden 2007 ændret ved bl.a. lov nr. 203 af 28. februar 2017 om ændring af retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om elektroniske kommunikationsnet- og tjenester (udeblivelsesdomme, forkyndelse og anvendelse af digital kommunikation i straffesager m.v.).

Ved lovændringen blev mulighederne for at afsige udeblivelsesdomme generelt udvidet bl.a. med henblik på en effektivisering af straffesagskæden. De konkrete ændringer udprang af det retspolitiske udspil ”Respekt for det fælles – Respektpakke 1” (”Respektpakken”).

I udspillet blev der lagt op til, at udgangspunktet for anvendelse af udeblivelsesdomme fremover skulle vendes, så domstolene skal (og ikke blot kan) gennemføre en sag, når tiltalte udebliver, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det kræver herefter en særlig grund, hvis en straffesag ikke skal gennemføres som udeblivelsesdomme, når muligheden foreligger. Det blev således forudsat, at der fremover skal afsiges udeblivelsesdomme i samtlige sager, hvor reglerne giver mulighed for det, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 105 som fremsat, side 16.

Ændringen medførte for det første, at den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, blev ændret, således at en hovedforhandling *skal* fremmes til dom i tiltaltes fravær, når anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, og retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig. Betingelserne for at afsige udeblivelsesdomme skal derudover i øvrigt være opfyldt.

Ændringen medførte for det andet, at retsplejelovens § 897, stk. 1, blev ændret, således at retten, når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde, *skal* behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, med mindre omstændighederne taler imod det, hvis tiltalte udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald, nægter at afgive forklaring eller har undladt at anmode om retsmøde, jf. § 896 a.

Endelig blev grænsen for, hvornår en hovedforhandling kan fremmes til dom i tiltaltes fravær, når tiltalte har givet samtykke til gennemførelsen af hovedforhandlingen, efter retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, hævet fra ubetinget fængsel i 6 måneder til ubetinget fængsel i 1 år, mens grænsen for, hvornår en hovedforhandling kan fremmes i tiltaltes fravær (uden tiltaltes samtykke) efter retsplejelovens § 855, stk. 1, nr. 4, blev hævet fra ubetinget fængsel i 3 måneder til ubetinget fængsel i 6 måneder.

§ 855 i den danske retsplejelov er endvidere ændret ved lov nr. 485 af 30. april 2019 om ændring af retsplejeloven (Udeblivelsesdomme i sager med påstand om udvisning og anvendelse af telekommunikation med billede i retsmøder). Formålet med loven var bl.a. at udvide mulighederne for at fremme en straffesag til dom, uden at tiltalte er til stede under sagen, i sager, hvor der er spørgsmål om udvisning, med henblik på at effektivisere straffesagskæden.

Udvisning blev på den baggrund indsat i den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, nr. 3 og 4, som en af de retsfølger, der kan tages stilling til under en sag, hvor tiltalte ikke er til stede, med mindre tiltaltes tilstedeværelse er nødvendig, herunder for at retten på betryggende vis kan tage stilling til spørgsmålet om udvisning af den tiltalte.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at der bør indføres en udvidet mulighed for anvendelse af udeblivelsesdomme i kriminalsager.

Justitsministeriet er enig i anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Med lovforslaget foreslås det derfor at ændre retsplejelovens § 452, stk. 2, 1. pkt., i lighed med ændringen af den danske retsplejelovs § 897, stk. 1, i 2017.

Ændringen medfører, at retten ikke blot kan, men *skal* behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald. Der er derudover ikke tilsigtet nogle ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Det foreslås endvidere, at retsplejelovens § 453, stk. 3 og 4, nyaffattes, således at bestemmelserne i den danske retsplejelovs § 855, stk. 3 og 4, om fremme af sager i forbindelse med tiltaltes udeblivelse, i sin helhed overføres til den grønlandske retsplejelov.

Det betyder først og fremmest, at retsplejelovens § 453, stk. 3, i lighed med ændringen af den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, i 2017, ændres, så det udtrykkeligt fremgår, at domstolene *skal* gennemføre en sag, når tiltalte udebliver, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, og hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det vil herefter kræve en særlig grund, hvis en kriminalsag ikke skal gennemføres som udeblivelsessag, når muligheden foreligger. Det forudsættes således, at der afsiges udeblivelsesdomme i samtlige sager, hvor reglerne giver mulighed for det.

Ændringen indebærer endvidere, at det fremover bliver muligt uden tiltaltes samtykke at fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 453, stk. 3, når det skønnes, at der kan blive tale om anstaltsanbringelse. Det vil endvidere blive muligt at fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær i sager, hvor anklagemyndigheden har nedlagt påstand om udvisning.

En hovedforhandling i en kriminalsag vil herefter, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, og retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, skulle fremmes til dom i tiltaltes fravær, når der under sagen alene er spørgsmål om anstaltsanbringelse i 1 år eller derunder, konfiskation, udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning, og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen, jf. den foreslåede § 453, stk. 3, nr. 3. Der kan derimod ikke gives samtykke til, at enhver kriminalsag kan fremmes som efter den gældende bestemmelse i § 453, stk. 3, nr. 2.

Hovedforhandlingen i en kriminalsag vil endvidere skulle fremmes til dom i tiltaltes fravær, når tiltalte ikke idømmes andre følger end anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder, bøde, konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning, jf. den foreslåede § 453, stk. 3, nr. 4. Dette gælder, uanset om den tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen. Hvis tiltalte ikke har givet samtykke hertil, er det dog en betingelse for at fremme sagen, at den tiltalte har været lovligt indkaldt til hovedforhandlingen, og at det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, jf. den foreslåede § 453, stk. 4.

Ændringen medfører endelig, at det udgår af retsplejelovens § 453, stk. 4, at hvis tiltalte er repræsenteret ved en forsvarer, kan en sag kun fremmes efter stk. 3, hvis forsvareren er mødt. Med lovforslaget indføres der imidlertid en

ordning om obligatorisk forsvarerbeskikkelse i sager, der fremmes efter § 453, stk. 3, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse. Der henvises til bemærkningerne under punkt 2.3.2.2 i lovforslaget nedenfor.

Forslaget medfører derudover en række redaktionelle ændringer af § 453, stk. 3 og 4. Der er ikke med disse ændringer tilsigtet nogle ændringer i de resterende bestemmelsers anvendelsesområde.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 og 9, samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.2. Beskikkelse af forsvarer i sager om udeblivelse

Ved lov nr. 369 af 18. maj 1994 (Rejsedommerordning, forkyndelse, udeblivelsesdomme i straffesager samt lønindeholdelse for bøder, sagsomkostninger og konfiskerede beløb m.v.) blev det som en retssikkerhedsmæssig garanti for tiltalte fastsat som en betingelse for at fremme en sag i tiltaltes fravær efter den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, nr. 4, at der skal beskikkes en forsvarer efter den danske retsplejelovs § 731, stk. 1, litra j.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den praktiske tilrettelæggelse af ordningen med hensyn til forsvarerbeskikkelse i udeblivelsesager formentlig kan ske på en række forskellige måder. En mulig fremgangsmåde vil være, at retten i samarbejde med anklagemyndigheden identificerer de sager, hvor ordningen skal anvendes, navnlig sager vedrørende promille- og spirituskørsel eller kørsel i frakendelsestiden. I disse sager forkyndes anklageskriftet for den tiltalte personlig, og den pågældende får samtidig skriftlig meddelelse om, at udeblivelse kan medføre, at der idømmes frihedsstraf. Et antal sager af denne art berammes til et bestemt tidspunkt. På dette tidspunkt vil det vise sig, at en del af de tiltalte er mødt, mens andre er udeblevet. Sagerne vedrørende tiltalte, der er mødt, behandles herefter først. Mens denne behandling pågår, tilkalder retten blandt kredsen af beneficerede advokater en eller flere advokater, der kan beskikkes som forsvarer for den eller de udeblevne tiltalte. Der kan eventuelt etableres en ordning, hvor der fast er en forsvarer til stede i retten, når sådanne sager er til behandling, eller hvor en eller flere forsvarere er på tilkaldevagt. Mens retten behandler de sager, hvor de tiltalte er mødt, får forsvareren lejlighed til at gennemgå sagsakterne vedrørende den eller de udeblevne tiltalte, som forsvareren er beskikket for. Slår tiden ikke til, kan retten efter omstændighederne give forsvareren en kort, yderligere frist. Herefter behandles sagen vedrørende den eller de udeblevne tiltalte på sædvanlig måde under medvirken af anklager

og forsvarer. Som nævnt må den enkelte ret imidlertid i praksis finde en fremgangsmåde, som passer bedst til de lokale forhold, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 8056-8057.

På baggrund af den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for udeblivelsesdomme efter retsplejelovens § 453, stk. 3, jf. punkt 2.3.2.1, er det Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 1994, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås således, at der i den grønlandske retsplejelovs § 321, stk. 1, indføres hjemmel til obligatorisk forsvarerbeskikkelse svarende til den danske retsplejelovs § 731, stk. 1, litra j, hvorefter der skal beskikkes en forsvarer for sigtede i sager, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse, der fremmes i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, medmindre sigtede selv har antaget en forsvarer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.3. Bevismidler under sager om udeblivelse

Ved lov nr. 256 af 8. maj 2002 om ændring af retsplejeloven (Udeblivelsesdomme i straffesager, pressens adgang til domsudskrifter m.v. og politiklaggenævnsmedlemmers sagsbehandling) blev anvendelsesområdet for den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, nr. 4 (daværende § 847, stk. 3, nr. 4), udvidet fra 30 dages fængsel til 3 måneders fængsel med henblik på, at flere typer af straffesager ville kunne domsforhandles i tiltaltes fravær.

Udvidelsen betød bl.a., at tiltaltes forklaring i videre omfang end tidligere måtte antages at kunne have en vis betydning for rettens afgørelse af sagen, uden dog at være så væsentlig, at retten af den grund burde udsætte sagen med henblik på, at tiltalte kan komme til stede.

Der blev på den baggrund indsat en ny bestemmelse i den danske retsplejelovs § 871, stk. 2, nr. 6 (daværende § 877, stk. 2, nr. 6), der giver forsvareren – men ikke anklagemyndigheden – adgang til at dokumentere den tiltaltes forklaring til politirapport i sager, der fremmes efter den danske retsplejelovs § 855, stk. 3, nr. 4.

Formålet hermed var at sikre, at alle oplysninger, som kan bevirke et for tiltalte gunstigere resultat, kan indgå i sagen, selv om tiltalte ikke er til stede

og kan afgive forklaring. Justitsministeriet var opmærksom på, at en ensidig adgang for forsvareren til at dokumentere tiltaltes forklaring udgør en fravigelse af princippet om anklagemyndighedens og forswarets ligestilling under straffesagens behandling («equality of arms»). Justitsministeriet fandt dog ikke, at dette ville være forbundet med væsentlige, principielle betænkeligheder, da fravigelsen sker til fordel for forsaret, og da hensynet til en bedre oplysning af sagen bør veje tungt, jf. Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 2081.

På baggrund af den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for udeblivelsesdomme efter retsplejelovens § 453, stk. 3, jf. punkt 2.4.2.1, er det Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i 2002 i Danmark, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås derfor, at der efter retsplejelovens § 467, stk. 2, nr. 5, indsættes en ny bestemmelse, som svarer til § 871, stk. 2, nr. 6, i den danske retsplejelov.

Bestemmelsen medfører, at tilførsler til politiets rapporter om de af tiltalte under politiets afhøring af sigtelsen afgivne forklaringer kan anvendes som bevismiddel, når forsvareren begærer det i sager, der fremmes efter den foreslåede § 453, stk. 3, nr. 4.

Forsvareren gives således mulighed for at inddrage oplysninger til gunst for tiltalte i situationer, hvor sådanne oplysninger fremgår af tiltaltes forklaringer til politiet, uden i øvrigt at være af så afgørende betydning for skyldsspørgsmålet eller udmålingen af foranstaltningen, at retten af den grund bør udsætte sagen på, at tiltalte selv kan komme til stede.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10, samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.4. Domafsigelse i sager om udeblivelse

Ved lov nr. 256 af 8. maj 2002 om ændring af retsplejeloven (Udeblivelsesdomme i straffesager, pressens adgang til domsudskrifter m.v. og politiklagenævnsmedlemmers sagsbehandling) blev der indsat et krav i den danske retsplejelovs § 216 a, stk. 5, om, at en dom i en sag, der er fremmet i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4 (daværende § 347, stk. 3, nr. 4), fremover altid skal forkyndes for den tiltalte personlig, hvis indkaldelsen ikke har været forkyndt for denne personlig.

Bestemmelsen var en konsekvens af den samtidige ophævelse af kravet om personlig forkyndelse af indkaldelser i sager, der fremmes i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, som var forbundet med håndhævelsesmæssige udfordringer.

På baggrund af den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for udeblivelsesdomme efter retsplejelovens § 453, stk. 3, jf. punkt 2.4.2.1, er det Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2002, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås derfor, at der i retsplejelovens § 474, stk. 3, indsættes en bestemmelse, som svarer til § 216 a, stk. 5, i den danske retsplejelov.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at hvis sagen er fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personlig, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personlig.

Det betyder, at i sager, der fremmes efter den foreslåede § 453, stk. 3, nr. 4, vil enten indkaldelsen eller dommen altid skulle forkyndes for den tiltalte personlig. Dette skal medvirke til, at den tiltalte også i praksis får kendskab til kriminalsagen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12, samt bemærkningerne hertil.

2.3.2.5. Genoptagelse af sager om udeblivelse

Ved lov nr. 203 af 28. februar 2017 om ændring af retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (Udeblivelsesdomme, forkyndelse og anvendelse af digital kommunikation i straffesager m.v.) blev der gennemført en indskrænkning i den ellers ubetingede adgang til genoptagelse af domme, som er fremmet efter § 855, stk. 3, nr. 4, efter den danske retsplejelovs § 987, stk. 3. Ændringen udsprang af Respektpakken.

Ændringen medførte, at adgangen for en domfældt efter § 855, stk. 3, nr. 4, til at begære sagen genoptaget til ny forhandling blev begrænset til sager, hvor den domfældte ikke kan anke dommen, eller hvis den domfældte godtgør, at have haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Fristen for at begære en sag genoptaget i de sager, der ikke kan ankes, blev desuden nedsat fra 4 til 2 uger.

Justitsministeriet fandt ikke, at indskrænkningen var forbundet med retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Der blev i den forbindelse henvist til, at det for det første kun er muligt at afsige udeblivelsesdom efter bestemmelsen i § 855, stk. 3, nr. 4, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 6 måneder, og da kun hvis den tiltalte - hvis denne ikke har samtykket i sagens behandling - har været lovligt indkaldt til retsmødet, og at det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, jf. § 855, stk. 4.

Justitsministeriet henviste endvidere til, at dommen fortsat skulle forkyndes for tiltalte, hvis denne blev dømt som udebleven. Hvis tilsigelsen ikke var forkyndt for tiltalte personligt, skulle dommen forkyndes personligt. For det andet skal retten fortsat finde fremgangsmåden forsvarlig, tiltalte skal have en forsvarer, og der skal gennemføres en fuldstændig bevisførelse i sagen, selv om tiltalte udebliver fra en hovedforhandling, for at tiltalte kan dømmes i sagen. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 105 som fremsat, side 16.

Ved lov nr. 256 af 8. maj 2002 blev der som tillæg til bestemmelsen om genoptagelse af udeblivelsesdomme tilføjet en bestemmelse i den danske retsplejelovs § 988, hvorefter tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skøns mænd under den forudgående behandling foruden de i § 871 nævnte tilfælde kan anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring, hvis en straffesag genoptages efter § 987, stk. 3.

På baggrund af den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for udeblivelsesdomme efter retsplejelovens § 453, stk. 3, jf. punkt 2.4.2.1, er det Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringerne i Danmark i 2002 og 2017, også gør sig gældende for Grønland.

Det foreslås på den baggrund med enkelte undtagelser at overføre bestemmelsen i den danske retsplejelovs § 987, stk. 3, om genoptagelse af sager, der er fremmet til dom efter § 855, stk. 3, nr. 4, til retsplejeloven.

Det foreslås således for det første, at der indsættes en ny bestemmelse i retsplejelovens § 592 a, hvorefter en domfældt efter den foreslåede § 453, stk. 3, nr. 4, kan begære sagen genoptaget til ny forhandling, hvis den domfældte

godtgør at have haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab.

Det foreslås for det andet, at der indsættes en ny bestemmelse i retsplejelovens § 592 b, der svarer til den danske retsplejelovs § 988, hvorefter tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skønsmænd under den forudgående behandling foruden de i § 467 nævnte tilfælde kan anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.

Den nye hovedforhandling kan således gennemføres, uden at alle vidnerne indkaldes på ny med henblik på at afgive forklaring. Under den nye hovedforhandling bør det, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring, dog være muligt at dokumentere forklaringer afgivet under den tidligere hovedforhandling.

Det forudsættes, at den forslåede bestemmelse vil blive administreret således, at centrale vidner vil skulle høres også under den genoptagne kriminalsag, idet retten ellers vil anse det for betænkeligt at domfælde den tiltalte.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 13, samt bemærkningerne hertil.

2.4. Pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v.

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen

Det følger af § 34, stk. 2, i lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. lovbeholdning nr. 1291 af 14. november 2015, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 65 år (pligtig afgangsalder). Bestemmelsen indebærer, at der ikke er mulighed for, at ansættelsen kan fortsætte, efter at dommeren m.v. er fyldt 65 år.

I 1964 blev der ved lov nr. 168 af 27. maj 1964 om statens tjenestemænd i Grønland indført en pligtig afgangsalder på 65 år for alle tjenestemænd i Grønland (hjemmehørende såvel som ikke-hjemmehørende tjenestemænd).

Indtil 1964 var der alene fastsat en pligtig afgangsalder for tjenestemænd udsendt fra Danmark til Grønland.

Den pligtige afgangsalder på 65 år blev videreført ved lov nr. 263 af 9. juni 1971 om statens tjenestemænd i Grønland. I lovforslagets bemærkninger blev det i den forbindelse anført, at erfaringerne har vist, at det i Grønland er såvel i de ansattes som i statens interesse, at tjenestemændene afløses af yngre arbejdskraft på et tidligere tidspunkt end i Danmark, hvor afgangspligt som hovedregel først indtræder ved det 70. år. Begrundelsen for den lave afgangsalder i Grønland må for de ikke-hjemmehørende tjenestemænd søges deri, at de udfører tjenesten under klimatiske, arbejds- og miljømæssigt fremmede forhold, ligesom arbejdsområderne ofte er andre i Grønland end i Danmark. For de hjemmehørende tjenestemænds vedkommende gør de nævnte forhold sig kun delvis gældende, men den lave gennemsnitslevealder i Grønland motiverer stadig en lavere afgangsalder end i Danmark. Der henvises i den forbindelse til Folketingstidende 1970-71, tillæg A, spalte 3038-3039.

Ved lov nr. 249 af 31. marts 2009 om ændring af lov om statens tjenestemænd i Grønland og lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland blev den generelle pligtige afgangsalder på 65 år for statens tjenestemænd i Grønland ophævet svarende til ophævelsen af den pligtige afgangsalder på 70 år for statens tjenestemænd i Danmark i 2008. Formålet med loven var at undgå, at tjenestemænd, der kan og vil arbejde længere, afskediges på grund af en opnået alder.

I lighed med ophævelsen af den pligtige afgangsalder i Danmark gælder ophævelsen af den pligtige afgangsalder for statens tjenestemænd i Grønland ikke dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen. Det blev i den forbindelse tilkendegivet i lovforslaget, at en eventuel regulering af den pligtige afgangsalder for denne persongruppe burde afvente udfaldet af det daværende udvalgsarbejde om eventuel fastsættelse af en højere pligtig afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene i Danmark, jf. nærmere nedenfor under pkt. 2.4.2.1. Der kan i den forbindelse henvises til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3778.

2.4.1.2. Kredsdommere

Kredsretterne er 1. instans for bl.a. kriminalsager, jf. retsplejelovens § 55, hvor kredsdommere som dommere selvstændigt kan afgøre sager.

Kredsdommere er ansat som tjenestemænd, men der stilles ikke krav om bestået juridisk embedseksamen. Endelig udnævnelse som kredsdommer kan først ske, når vedkommende efter ansættelse som kandidat til en kredsdommerstilling har gennemgået en særlig kredsdommeruddannelse, jf. retsplejelovens § 12, stk. 2.

Den pligtige afgangsalder i § 34, stk. 2, i lov om statens tjenestemænd i Grønland omfatter alene dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen. Der er derimod ikke fastsat nogen pligtig afgangsalder for kredsdommere.

Som nævnt ovenfor under punkt 2.4.1.1 gjaldt der indtil 2009 en generel pligtig afgangsalder på 65 år for statens tjenestemænd i Grønland. Kredsdommere var indtil 1. januar 2010 ikke ansat som tjenestemænd og var derfor ikke omfattet af den generelle pligtige afgangsalder i tjenestemandsløven.

Efter retsplejeloven kan en kredsdommer alene afskediges på grund af uegnethed eller sygdom, eller når vedkommende har gjort sig skyldig i et forhold, der gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, som kredsdommererhvervet forudsætter, jf. § 26, stk. 1, og i tilfælde, hvor en omordning af domstolene finder sted, jf. § 26, stk. 2. En sag om afskedigelse af disse grunde skal af Domstolsstyrelsen indbringes for Dommerrådet, jf. retsplejelovens § 26, stk. 4.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4.2.1. Dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen

Det følger af § 34, stk. 2, i lov om tjenestemænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 511 af 18. maj 2017 (den danske tjenestemandsløve), at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved de danske domstole afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år. Den pligtige afgangsalder for dommere m.v. på 70 år har eksisteret siden 1933, hvor den blev indføjet i tjenestemandsløven ved lov nr. 93 af 20. maj 1933.

Den generelle pligtige afgangsalder på 70 år for tjenestemænd i Danmark blev ophævet ved lov nr. 484 af 17. juni 2008 om ændring af lov om tjenestemænd og forskellige andre love. Dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved de danske domstole er ikke omfattet af ophævelsen af den generelle pligtige afgangsalder og afskediges således fortsat fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år. I den forbindelse blev det anført i lovforslagets bemærkninger, at spørgsmålet om ændring af den pligtige afgangsalder for dommere m.v. ikke skulle være omfattet af det pågældende lovforslag, men at man ville tage initiativ til, at der efter lovens vedtagelse blev gennemført et udvalgsarbejde om en eventuel fastsættelse af en højere pligtig afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene. Der kan i den forbindelse henvises til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3778.

Udvalget afsluttede sit arbejde i 2014 med ”Udtalelse om den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene”. Det fremgår af udtalelsen, at udvalget samlet set fandt, at den pligtige afgangsalder for dommere m.v. bør fastholdes på 70 år.

Det fremgår i den forbindelse bl.a. af udtalelsen (side 7), at det var udvalgets vurdering, at en aldersbetinget svækkelse af en dommer i praksis langt fra altid vil indtræde og forløbe på en sådan måde, at det – hvis dommeren ikke selv ønsker at fratæde sin stilling – vil være muligt straks at tilvejebringe det sikre grundlag, som vil være en forudsætning for, at den pågældende dommer vil kunne suspenderes eller afsættes ved dom afsagt af Den Særlige Klageret. Det betyder, at den pågældende – i hvert fald i en periode – vil virke som dommer uden at være i stand til at varetage sine arbejdsopgaver forsvarligt. I lyset af de opgaver, som domstolene varetager, kan dette efter omstændighederne være forbundet med ganske vidtrækkende konsekvenser for de berørte borgere, virksomheder m.v.

Det fremgår endvidere af udtalelsen (side 64), at udvalget fremhævede, at det er afgørende, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene også fremover kan leve op til de væsentlige krav, der stilles til deres arbejdssevne. Det bør således efter udvalgets opfattelse søges undgået, at der sker en forøgelse af antallet af sager om afskedigelse af dommere på grund af aldersbetinget svækkelse, idet en sådan forøgelse bl.a. vil kunne bidrage til at svække borgernes tillid til domstolene.

Den pligtige afgangsalder på 70 år for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved domstolene i Danmark blev fastholdt på baggrund af udvalgets anbefaling, jf. bemærkningerne til lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love. Der kan i den forbindelse henvises til Folketingstidende 2013-14, A, L 178 som fremsat, side 90.

Som nævnt under punkt 2.4.1.1 blev det tilkendegivet i forbindelse med ophævelsen af den generelle pligtige afgangsalder for tjenestemænd i Grønland, at en eventuel regulering af den pligtige afgangsalder på 65 år for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen burde afvente udfaldet af udvalgsarbejdet.

Det er i den forbindelse Justitsministeriets vurdering, at de hensyn, som udvalget anførte som begrundelse for at fastholde en pligtig afgangsalder på 70 år for dommere m.v., også gør sig gældende i Grønland. Det foreslås på den baggrund, at den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen hæves fra 65 år til 70 år.

Hertil kommer, at en pligtig afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister i Grønland på 65 år efter Justitsministeriets vurdering ikke længere kan begrundes i de hensyn, der hidtil er blevet anført til støtte for en lavere pligtig afgangsalder i Grønland end i Danmark, jf. ovenfor under punkt 2.4.1.1. I den forbindelse lægger Justitsministeriet særlig vægt på den generelt stigende levealder i Grønland.

2.4.2.2. Kredsdommere

Som det fremgår under punkt 2.4.1.2, varetager kredsdommere de opgaver, der er henlagt til kredsretterne efter retsplejelovens § 55. Kredsretterne er 1. instans for bl.a. kriminalsager, hvor kredsdommere som dommere selvstændigt kan afgøre sager.

Desuden har kredsdommere den samme retsplejemæssige beskyttelse mod afskedigelse som tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen, idet de alene kan afskediges af Dommerrådet ved dom i medfør af retsplejelovens § 10, stk. 1, nr. 4.

Efter Justitsministeriets opfattelse gælder de hensyn, som begrundet en pligtig afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister, også for kredsdommere.

Det foreslås på den baggrund, at der i lov om statens tjenestemænd i Grønland indføres en pligtig afgangsalder for kredsdommere. Det foreslås endvidere, at afgangsalderen som for dommere m.v. fastsættes til 70 år. Det er i den forbindelse Justitsministeriets vurdering, at de hensyn, som udvalget om pligtig afgangsalder for dommere m.v. anførte som begrundelse for at fastholde en pligtig afgangsalder på 70 år for dommere m.v. ved domstolene i Danmark, også gør sig gældende i forhold til kredsdommere.

Indførelsen af en pligtig afgangsalder for kredsdommere har således navnlig til formål at medvirke til at forebygge, at kredsdommere skal virke i en periode, indtil en aldersbetinget svækkelse bliver så synlig, at der er grundlag for at suspendere eller afsætte kredsdommeren. Sådanne sager vil i sig selv kunne svække borgernes tillid til domstolene.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der bør gælde den samme pligtig afgangsalder for kredsdommere som for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen.

Det bemærkes i øvrigt, at regeringen forventer i februar 2021 at fremsætte et forslag om ændring af den danske retsplejelov, som indebærer, at den pligtige afgangsalder på 70 år for dommere m.v. udvides til også at gælde for fuldmægtige ved domstolene. Der foreslås i den forbindelse indsat en ny regel i den danske retsplejelovs § 54, stk. 6, hvorefter ikketjenestemandsansatte fuldmægtige ved domstolene afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år.

Det bemærkes, at lovændringen ligeledes vil omfatte ikketjenestemandsansatte dommerfuldmægtige ved Grønlands retsvæsen, idet det følger af § 34, stk. 1, i retsplejelov for Grønland, at for fuldmægtige ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret gælder med hensyn til afskedigelse m.v. §§ 54-55 i den danske retsplejelov.

Der henvises til lovforslagets § 2 samt bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

[...]

Lovforslaget forventes ikke at have implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 19. januar 2021 til den 16. februar 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Højesteret, Vestre Landsret, Østre Landsret, Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Advokatrådet, Akademikerne, Avannata Kommunia, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Grønlandske Digitaliseringsstyrelse, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Digitaliseringsstyrelsen, DJØF, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsvarerforeningen i Grønland, Grønlandske Advokater, Grønlands Politiforening, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq,

Kommune Kujalleq, Kredsdommerforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforsvareren for Grønland, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, Politiforbundet i Danmark, Politiklagenævnet i Grønland, Politimesteren i Grønland, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Qeqqata Kommunua.

Derudover har et udkast til lovforslag været forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	[...]	[...]
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 og 2 (§ 44, stk. 1 og 4)

Retsplejelovens § 44, stk. 1, bestemmer, at der i kriminalsager i 1. instans medvirker to domsmænd. § 44, stk. 2, indeholder en bestemmelse om, at domsmænd ikke medvirker i sager, hvor der ikke kan blive tale om mere indgribende foranstaltninger end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning. Efter § 44, stk. 3, kan retten bestemme, at der skal medvirke domsmænd i en sag efter stk. 2, hvis retten skønner, at sagen er af særlig indgribende betydning for tiltalte.

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 44 indsættes et nyt *stk. 4*, hvori det præciseres, at domsmænd ikke medvirker i tilståelsessager, der fremmes efter den foreslåede § 449 a om behandling af tilståelsessager.

Den foreslåede ændring af retsplejelovens § 44, *stk. 1*, er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i *stk. 4*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 50, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring af § 50, *stk. 1, 2. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 449 a (lovforslagets § 1, nr. 7), hvorefter der i retsplejeloven indføres et særskilt afsnit om behandling af tilståelsessager.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 128 a)

Der findes ikke i dag bestemmelser i retsplejeloven, som generelt hjemler adgang til digital kommunikation i kriminalsager.

Det foreslås, at der i retsplejeloven indsættes en ny bestemmelse, § 128 a, om anvendelse af digital kommunikation i kriminalretsplejen med henblik på at sikre, at der ikke er hindringer i retsplejeloven for anvendelse af digital kommunikation som f.eks. en offentlig digital postløsning, sikker e-mail eller andre digitale løsninger både for så vidt angår fremsendelsesmetoder m.v. og indholdet af meddelelser eller dokumenter, eller digitale retsmøder.

Det foreslås i *stk. 1*, at krav om skriftlighed i kriminalretsplejen ikke er til hinder for anvendelse af digital kommunikation både for så vidt angår fremsendelsesmetoder m.v. og indholdet af meddelelser eller dokumenter m.v., eller anvendelse af digitale dokumenter under retsmøder.

Dette indebærer, at bestemmelser om meddelelser, skriftlighed, anmodninger, begæringer, underretninger, indlevering, indgivelse, indsendelse, at sende kopi eller udskrift, udlevering, fremlæggelse, gennemsyn eller lignende i retsplejelovens afsnit V om kriminalsagers behandling, retsplejelovens afsnit VI om appel og genoptagelse og retsplejelovens afsnit VII om fuldbyrdelse af domme i kriminalsager ikke er til hinder for anvendelse af digital kommunikation.

Forslaget indebærer endvidere, at der ikke tillige skal ske fremsendelse, indsendelse, udlevering m.v. i fysisk form.

Anklagemyndigheden, retterne, advokater, tiltalte og andre parter i en kriminalsag vil efter bestemmelsen f.eks. kunne vælge at sende meddelelser med en offentlig digital postløsning eller til en sikker e-mailadresse, hvis en sådan er oplyst.

I Grønland kan postløsningen Offentlig Digital Post anvendes som digital kommunikation mellem offentlige afsendere og fysiske personer eller juridiske enheder, jf. nærmere reglerne i Inatsisartutlov nr. 14 af 8. juni 2017 om Offentlig Digital Post. I medfør af lovens § 13, stk. 4, kan Naalakkersuisut efter forhandling med rigsmyndighederne fastsætte regler om, at statslige institutioner i Grønland kan anvende postløsningen som offentlige afsendere.

Bestemmelsen tager ikke stilling til, i hvilket omfang digital kommunikation i dag er teknisk muligt hos anklagemyndigheden og retterne i Grønland.

Efter bestemmelsen har en afsender i alle afsendelsessituationer mulighed for at vælge, om kommunikation skal ske digitalt – herunder hvilken form for digital kommunikation – under forudsætning af, at den pågældende form for digital kommunikation er teknisk mulig både for afsender og modtager. Der pålægges således ikke en forpligtelse til at anvende digital kommunikation, men afsenderen har en ret til at vælge digital kommunikation. En afsender kan således fortsat anvende f.eks. fysisk fremsendelse eller indlevering af meddelelser, akter m.v. Borgere pålægges heller ikke med forslaget en pligt til at modtage eller sende via en digital løsning, udover hvad der allerede følger af lovgivningen. Hvis de statslige institutioner i Grønland, f.eks. retterne, bliver omfattet af reglerne om Offentlig Digital Post, vil borgerne være forpligtede til at modtage meddelelser fra de pågældende institutioner digitalt.

Med forslaget er det ligeledes op til modtageren af et dokument, en meddelelse eller lignende, om modtageren ønsker at printe det modtagne til brug for den videre behandling af sagen.

Med forslaget sikres det endvidere, at bestemmelser om oplæsning, fremlægning, forelæggelse, redegørelse, information og lignende ikke er til hinder for, at dokumenter m.v. kan anvendes i digital form under retsmøder. Dokumenterne skal dermed ikke tillige foreligge i fysisk form.

Med forslaget forudsættes det, at digital kommunikation skal anvendes i videst muligt omfang af politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Der forudsættes således en løbende udvidelse af anvendelsen af digital kommunikation og sagsbehandling, efterhånden som it-løsningerne udvikles, gennemføres og evalueres.

Persondatalovgivningen vil fortsat skulle iagttages, når politiet, anklagemyndigheden og forsvarerne behandler personoplysninger i forbindelse med anvendelse af digital kommunikation i kriminalretspejen.

Der tilsigtes med forslaget ingen ændringer i retsplejelovens regler om anklagemyndighedens og domstolenes sagsbehandling i kriminalsager eller i reglerne om forkyndelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at bestemmelser i kriminalretspejen, der stiller krav om underskrift, ikke er til hinder for, at en meddelelse kan sendes med digital

post. Det er dog en betingelse, at meddelelsen er forsynet med en digital signatur fra en person – herunder en juridisk person – eller en myndighed. Hensigten med kravet om digital signatur er at sikre, at meddelelsen stammer fra den angivne afsender, og at meddelelsen ikke er blevet ændret undervejs.

I det omfang det er teknisk muligt, kan meddelelser, der skal underskrives, f.eks. sendes med en offentlig digital postløsning.

Det foreslås i *stk. 3*, at en meddelelse, der sendes med digital kommunikation, anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren.

Efter bestemmelsen anses en digital meddelelse for at være kommet frem til modtageren på det tidspunkt, hvor modtageren er i stand til at behandle og læse meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår modtageren faktisk gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dette indebærer, at en digital meddelelse, der er modtaget kl. 23.59 den 30. november, anses for at være kommet frem den 30. november.

Der tilsigtes ingen ændring for så vidt angår situationer, hvor der modtages meddelelser på papir. I disse tilfælde vil meddelelsen fortsat skulle modtages inden for almindelig kontortid for at kunne anses for at være rettidig.

I de tilfælde, hvor der er behov for at modtage en meddelelse inden for et bestemt tidspunkt, må der fastsættes en frist, der indeholder såvel en dato som et præcist klokkeslæt for, hvornår meddelelsen skal være modtaget for at være rettidig.

Modtagelsestidspunktet vil i de fleste it-systemer automatisk blive registreret. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med et it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan skaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (321, stk. 1, nr. 3 og 4)

Efter retsplejelovens § 321, stk. 1, skal retten beskikke en forsvarer for sigtede, hvis sigtede ikke selv har antaget en mødeberettiget forsvarer, som giver møde i sagen, og hvor en række nærmere oplyste betingelser er opfyldt, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, nr. 1-3.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at der indføres obligatorisk forsvarerbeskikkelse i sager, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse, som fremmes til dom i tiltaltes fravær efter forslaget til § 453, stk. 3, nr. 4. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 440)

Retsplejelovens § 440 indeholder en regel om udenretlig bødevedtagelse og konfiskation. Bestemmelsen hører under afsnittet ”udenretlig bødevedtagelse og konfiskation”.

Det foreslås, at *overskriften* før § 440 og § 440 ophæves, da indholdet af bestemmelsen videreføres i det foreslåede afsnit om ”tilståelsessager”, herunder den foreslåede § 449 b (lovforslagets § 1, nr. 7).

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 (§§ 449 a-449 c)

Med lovforslagets § 1, nr. 7, foreslås det, at der i retsplejeloven indsættes et nyt afsnit om *tilståelsessager* med tre nye bestemmelser, §§ 449 a-449 c.

Disse bestemmelser har til formål at effektivisere behandlingen af kriminalsager og forkorte sagsbehandlingstiden.

§ 449 a

Retsplejeloven indeholder ikke hjemmel til at behandle kriminalsager uden medvirken af domsmænd. Dette indebærer, at kriminalsager, hvor der bliver spørgsmål om anbringelse i anstalt, og hvor sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse, ikke kan fremmes til dom uden udarbejdelse af anklageskrift og uden medvirken af domsmænd.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse i retsplejelovens § 449 a, hvorefter en sag kan fremmes til dom, såfremt sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse (såkaldt straksdom).

Bestemmelsen svarer med enkelte undtagelser til § 831 i den danske retsplejelov.

Den foreslåede ændring indebærer, at tilståelsessager fremadrettet kan afgøres efter en forenklet fremgangsmåde, uden at der formelt afholdes en hovedforhandling. Der afholdes imidlertid et retsmøde, som – bortset fra, at fremgangsmåden er forenklet – svarer til hovedforhandlingen i andre kriminalsager.

Det bemærkes, at forudsætningen for, at sagen afgøres efter en forenklet fremgangsmåde, er, at tiltalte i retten skal afgive en uforbeholden tilståelse.

En straksdom vil kunne afsiges i forbindelse med et grundlovsforhør efter § 357 i en sag, hvor den sigtede erkender sig skyldig. Sagen kan således behandles som en tilståelsessag, hvis betingelserne i § 449 a, stk. 1, nr. 1-4, er opfyldt. Det bemærkes i den forbindelse, at retsplejelovens § 436 om personundersøgelse ikke er til hinder for, at en sag vil kunne fremmes efter den foreslåede § 449 a under et grundlovsforhør. Det kræver dog, at fastsættelsen af foranstaltningen for den konkrete forbrydelse ligger nogenlunde fast i retspraksis, f.eks. sager om indsmugling af hash.

Kredsretten vil endvidere fremadrettet i sager, hvor tiltalte f.eks. har erkendt sig skyldig til politirapporten, kunne beramme sagen uden at indkalde domsmænd og vidner og fremme den efter den foreslåede § 449 a, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Kredsretten kan således samle en række af sådanne sager til foretagelse kort tid efter hinanden. Møder den tiltalte og erkender sig skyldig, vil sagen kunne afgøres efter § 449 a, hvorved tiltalte findes skyldig. Møder den tiltalte og nægter sig skyldig, vil sagen skulle udsættes, og vidner og domsmænd indkaldes. Under retsmødet vil tiltalte få mulighed for at angive, hvorvidt tiltalte ønsker vidner eller andre beviser ført.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvis sigtede i et retsmøde efter § 357 eller § 447 eller under hovedforhandlingen efter § 472, stk. 1, afgiver en uforbeholden tilståelse i en kriminalsag, hvor domsmænd ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, hvis betingelserne i § 449 a, stk. 1, nr. 1-4 er opfyldt.

Bestemmelsen indebærer, at der som udgangspunkt ikke skal udarbejdes et anklageskrift, hvis en sigtet over for politiet har afgivet en uforbeholden tilståelse. Anklagemyndigheden kan således i stedet udarbejde en begæring om et retsmøde med henblik på en behandling efter § 449 a, og tiltalen vil i stedet blive rejst mundtligt under retsmødet.

Det kræves, at sigtede giver en *uforbeholden tilståelse*, hvorefter tilståelsen må indeholde en erkendelse af samtlige faktiske objektive og subjektive momenter.

Tilståelsen skal være detaljeret. Det vil f.eks. ikke være tilstrækkeligt, at sigtede blot vedstår den forklaring, som han tidligere har afgivet til politirapporter. Indholdet af sigtedes forklaring skal ret nøjagtigt tilføres retsbogen og derefter oplæses for sigtede. Sigtede skal herefter vedstå protokollatet.

Efter det foreslåede *stk. 1, nr. 1*, skal tilståelsens rigtighed altid bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger. Dette krav er f.eks. ikke opfyldt, hvis tilståelsen ikke er i overensstemmelse med eventuelle medgerningsmænds forklaringer.

Sagen kan fremmes som tilståelsessag, hvis alle involverede (anklageren, dommeren, sigtede) samtykker i denne behandling, jf. det foreslåede *stk. 1, nr. 2*. Er sigtede under 18 år, kræves der tillige samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Efter det foreslåede *stk. 1, nr. 3*, har retten, selv om betingelserne for at behandle sagen efter § 449 a er opfyldt, en vis frihed til at kræve, at sagen behandles efter anklageskrift og almindelig hovedforhandling med domsmænd, når denne finder det betænkeligt at behandle sagen som en tilståelsessag. Dommeren kan ligeledes under selve sagen afslutte § 449 a-behandlingen, hvis der opstår omstændigheder, der gør det betænkeligt at fortsætte den summariske behandling, f.eks., hvis sigtede tilbagekalder sit samtykke efter *stk. 1, nr. 2*.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 4*, at en sag ikke kan behandles som tilståelsessag, hvis der bliver spørgsmål om anvendelse af kriminallovens kapitel 33 (særlige foranstaltninger over for psykisk syge) og kapitel 34 (forvaring).

Det foreslås i *stk. 2*, at sigtede skal gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig, inden retten afsiger dom. Er der behov for yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i retsplejelovens kapitel 34 (almindelige bestemmelser om efterforskning og afhøringer), og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Efter det foreslåede *stk. 3*, skal der beskikkes sigtede en forsvarer, hvis den pågældende er anholdt eller tilbageholdt, som skal have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten, inden sigtede giver samtykke efter *stk. 1, nr. 2*.

Er forsvareren imod, at sagen behandles som tilståelsessag, vil dette kunne medføre, at sagen ikke kan afgøres efter den forenkede fremgangsmåde.

I sager, hvor tiltalte er anholdt og fremstillet i grundlovsforhør efter § 357 med henblik på tilbageholdelse, vil det være muligt at afsige straksdom, i det omfang den tiltalte tilstår forholdet. Det afgørende er i disse situationer, om alle relevante oplysninger foreligger, således at der ikke er retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at afgøre sagen allerede under grundlovsforhøret.

Er sigtede ikke anholdt eller tilbageholdt, skal han vejledes om, at der, hvis han ønsker det, vil blive beskikket ham en forsvarer efter det foreslåede *stk. 4*. Hvis sigtede ønsker en forsvarer, finder *stk. 3* tilsvarende anvendelse.

De almindelige bestemmelser om afsigelse og forkyndelse af dom gælder også i sager, der behandles efter § 449 a, jf. bestemmelsens *stk. 5*.

Efter det foreslåede *stk. 6* kan en sag ikke behandles som tilståelsessag, hvis den er omfattet af § 301, nr. 2, om ophævelse af en forening.

Det foreslåede *stk. 7* indebærer, at oplysning om det forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Det skal også tilføres retsbogen, hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. *stk. 4*.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 8* kan retten bestemme, at sigtede skal deltage i et retsmøde efter *stk. 1* ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Det vil

bero på en konkret vurdering, om tiltaltes tilstedeværelse i retten er nødvendig. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Om sigtedes og forsvarerens deltagelse i retsmødet gælder i øvrigt §§ 128 og 163. § 466, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Retten kan således, hvor afhøring ved hjælp af fjernkommunikation ikke er muligt, bestemme, at sigtede i stedet skal indkaldes til afhøring på det sted, hvor det findes mest hensigtsmæssigt.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 449 b

Efter retsplejelovens § 440, stk. 1, kan politiet – hvis det antages, at gerningen alene vil medføre bøde eller konfiskation – sende anklageskriftet til sigtede med påtegning om, at sigtede, hvis denne erkender sig skyldig, kan erklære sig rede til uden retsforfølgning at betale den bøde, som er fastsat i påtegningen, og eventuelt tillige acceptere konfiskation.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejelovens § 449 b om behandlingen af sager, hvor sigtede vedtager en bøde og eventuelt konfiskation. Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af den eksisterende bestemmelse i den grønlandske retsplejelovs § 440, der foreslås ophævet som konsekvens heraf, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. I modsætning til § 440 indeholder den foreslåede § 449 b mere detaljerede regler om retsvirkningerne af en bødevedtagelse og regler om tilkendegivelsens retsvirkninger.

Bestemmelsen svarer med få undtagelser til § 832 i den danske retsplejelov.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil anklagemyndigheden i sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre andre følger end bøde eller konfiskation, i et bødeforelæg kunne tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde. Fristen kan efter anmodning forlænges af anklagemyndigheden.

Anklageskriftet skal overholde kravene efter § 437, stk. 2, nr. 1 og 2, jf. det foreslåede *stk. 2*.

Efter det foreslåede *stk. 3* kan en sigtet under 18 år i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen vedtage en bøde uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Retsvirkningerne af en vedtagelse er ifølge det foreslåede *stk. 4*, at videre forfølgning bortfalder, jf. dog § 315, stk. 1, og § 449 a, stk. 2. Dette indebærer bl.a., at når sigtede i medfør af det foreslåede § 449 c, stk. 2, rettidigt tilbagekalder en bødevetagelse, kan forfølgningen fortsætte, uden at der skal gås frem efter § 315, stk. 1. Vedtagelse har samme gentagelsesvirkning som en dom.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 449 c

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejeloven om tilfælde, hvor sigtede vedtager en bøde og eventuelt konfiskation efter den foreslåede § 449 b i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen.

Ordningen om vedtagelse af et bødeforelæg med det samme forudsættes anvendt i sager, som bevismæssigt er helt ukomplicerede, og som ikke nødvendiggør skønmæssige vurderinger, og hvor der er klarhed over bødens størrelse. Det betyder, at ordningen i praksis vil omfatte lovovertrædelser, hvor bøden udmåles efter faste takster. Ordningen vil herunder også kunne omfatte lovovertrædelser, hvor der f.eks. i gentagelsestilfælde sker en takstmæssig forhøjelse af bøden, forudsat at politiet på stedet kan indhente de fornødne oplysninger om eventuelle tidligere relevante lovovertrædelser.

Ordningen forventes på den baggrund navnlig at omfatte en række overtrædelser af færdselsloven samt efter omstændighederne visse overtrædelser af kriminalloven.

Det forudsættes, at et bødeforelæg, der vedtages på stedet, kan udstedes uden at tage hensyn til eventuelle andre verserende sigtelser mod den pågældende.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte vedtagelse af konfiskation i forbindelse med vedtagelse af en bøde.

Sigtedes vedtagelse af bøden vil enten skulle ske ved, at sigtede straks betaler bøden, eller ved at sigtede ved sin underskrift erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den i bødeforelægget angivne bøde. Underskriften kan også være digital, når de tekniske muligheder herfor er til stede. Hvis de tekniske muligheder senere gør det muligt og hensigtsmæssigt at dokumentere sigtedes vedtagelse på anden måde, vil en sådan ny teknisk mulighed i givet fald også kunne anvendes ved vedtagelse af bødeforelæg på stedet. Fristen for betaling af bøden vil efter anmodning senere kunne forlænges af anklagemyndigheden, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 449 b, stk. 1, 2. pkt.

Muligheden for at vedtage bøden ved betaling på stedet vil afhænge af, at der er etableret en administrativ understøttelse heraf. I det omfang dette ikke er tilfældet, vil sigtede på stedet kunne vedtage bøden ved sin underskrift, men ikke straks betale.

Sigtede skal gøres bekendt med, at det er frivilligt, om bøden ønskes vedtaget og eventuelt betalt med det samme. Hvis sigtede kan erklære sig skyldig i overtrædelsen, men ikke ønsker at vedtage bøden med det samme, vil sigtede senere efter de almindelige regler kunne vedtage bøden. Vedtager sigtede heller ikke senere bøden, vil anklagemyndigheden skulle indbringe sagen for retten ligeledes efter de almindelige regler.

Sigtede vil ved sin vedtagelse af bøden også vedtage bødens størrelse. Sigtede vil dog efter omstændighederne kunne være berettiget til at få bøden nedsat som følge af særligt lav indtægt, jf. nedenfor om det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse omfatter kun tilfælde, hvor bøden vedtages i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen. Hvis sigtede først på et senere tidspunkt vedtager et bødeforelæg, som er udleveret i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen, finder den foreslåede bestemmelse således ikke anvendelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at såfremt sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen har vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, jf. § 449 b, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning

nedsætter bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt. Det gælder også i tilfælde, hvor bøden er betalt. Er den sigtede under 18 år, kan vedtagelsen ske uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden, jf. det foreslåede § 449 b, stk. 3. Politiet skal vejlede sigtede og, hvis denne er under 18 år, indehaveren af forældremyndigheden om mulighederne for at få nedsat bøden, jf. nedenfor om det foreslåede stk. 3.

Sigtede vil således efter sin vedtagelse kunne anmode om nedsættelse af bøden. Hvis sigtedes særligt lave indtægt giver grundlag for at nedsætte bøden, træffer anklagemyndigheden afgørelse herom. Har sigtede allerede betalt en højere bøde, tilbagebetales det overskydende beløb. Afslår anklagemyndigheden sigtedes anmodning om nedsættelse af bøden som følge af særligt lav indtægt, kan afslaget påklages til rigsadvokaten inden 4 uger, jf. retsplejelovens § 65, stk. 4 og 5. Afslås sigtedes anmodning om nedsættelse af bøden, står vedtagelsen af den oprindelige bøde ved magt.

Sigtede kan helt fortryde vedtagelsen af bøden inden 14 dage, jf. nedenfor om det foreslåede stk. 2, men hvis sigtede ikke har udnyttet fortrydelsesretten, står den vedtagne bøde ved magt. Dette gælder også i tilfælde, hvor anklagemyndigheden først efter udløbet af fristen for at fortryde bødevedtagelsen træffer afgørelse om sigtedes anmodning om nedsættelse af bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt.

Det foreslåede stk. 1 angår udelukkende nedsættelse af bøden som følge af sigtedes særligt lave indtægt. Eventuelle andre indsigelser mod bødens beregning, endsige indsigelser vedrørende skyldsspørgsmålet, kan ikke behandles efter det foreslåede stk. 1. Som beskrevet i det følgende kan sigtede imidlertid inden 14 dage efter bødevedtagelsen frit tilbagekalde sin vedtagelse, jf. det foreslåede stk. 2.

Det foreslås i *stk. 2*, at i de tilfælde, der er nævnt i *stk. 1*, kan sigtede inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde sin vedtagelse ved meddelelse til politiet. Er sigtede under 18 år, kan også indehaveren af forældremyndigheden tilbagekalde vedtagelsen. Fortrydelsesretten gælder også i tilfælde, hvor bøden er betalt.

Det vil være tilstrækkeligt, at sigtede – eller i givet fald indehaveren af forældremyndigheden – inden fristens udløb meddeler politiet, at sigtede tilbagekalder sin vedtagelse. Der kræves ikke nogen begrundelse for, at vedtagelsen trækkes tilbage

Hvis sigtede – eller indehaveren af forældremyndigheden – inden fristen tilbagekalder vedtagelsen, vil sagen skulle afgøres ved, at sagen indbringes for retten. Retten vil kunne behandle sagen i den forenkede bødeproces, jf. retsplejelovens § 475, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Hvis vedtagelsen ikke rettidigt tilbagekaldes, regnes retsvirkningerne af vedtagelsen fra tidspunktet for vedtagelsen (og ikke fra udløbet af fristen for tilbagekaldelse), herunder med hensyn til gentagelsesvirkning, jf. den foreslåede § 449 c, stk. 4, 2. pkt.

Det foreslås i *stk. 3*, at politiet skal vejlede sigtede og, hvis denne er under 18 år, indehaveren af forældremyndigheden om mulighederne for at få nedsat bøden som følge af særligt lav indtægt og om fortrydelsesretten.

I tilfælde, hvor en sigtet under 18 år på egen hånd har vedtaget en bøde, skal politiet således vejlede både sigtede og indehaveren af forældremyndigheden om fortrydelsesretten.

Endelig foreslås det i *stk. 4*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiets vejledning efter det foreslåede *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til 2.2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 (§ 452, stk. 2, 1. pkt.)

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 452, stk. 2, 1. pkt., kan retten behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring. Det gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende karakter, jf. § 452, stk. 2, 2. pkt.

Med lovforslaget foreslås det at ændre bestemmelsen i retsplejelovens § 452, stk. 2, 1. pkt., således at retterne fremover *skal* behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring.

Ændringen vil indebære, at der skal være konkrete omstændigheder i den enkelte sag, der taler imod, at sagen behandles som om, at tiltalte har tilstået.

Det forudsættes i den forbindelse, at retten angiver de konkrete grunde i retsbogen.

Der er ikke i øvrigt med forslaget tilsigtet nogen ændring i bestemmelsernes anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9 (§ 453, stk. 3 og 4)

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 453, stk. 3, kan en hovedforhandling i de i stk. 3, nr. 1-5, nævnte tilfælde fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig.

Det foreslås generelt at nyaffatte retsplejelovens § 453, stk. 3, således, at bestemmelsen i sin helhed svarer til § 855, stk. 3, i den danske retsplejelov.

Med lovforslagets foreslås bestemmelsens *stk. 3* ændret således, at retterne fremover i de i stk. 3, nr. 1-5, tilfælde, som i øvrigt foreslås ændret, jf. nedenfor, *skal* fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, og retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig.

Med den foreslåede ændring forudsættes anklagemyndigheden at nedlægge påstand om, at hovedforhandlingen fremmes trods tiltaltes udeblivelse i alle sager, hvor tiltaltes tilstedeværelse ikke vurderes nødvendig, og hvor betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Udgangspunktet bliver således, at retten skal fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

En hovedforhandling vil herefter skulle fremmes, hvis sagen trods tiltaltes udeblivelse er tilstrækkeligt oplyst. Det forhold, at en forklaring fra den tiltalte kan være af betydning ved vurderingen af skyldsspørgsmålet og udmåling af foranstaltning, kan derfor ikke alene medføre, at sagen udsættes.

Ændringen indebærer, at der skal være konkrete grunde i den enkelte sag for, at tiltaltes tilstedeværelse vurderes at være nødvendig under hovedforhandlingen. Det forudsættes i den forbindelse, at retten angiver de konkrete grunde til, at sagen ikke findes at være tilstrækkeligt oplyst, i retsbogen.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 453, stk. 3, nr. 1-5, kan en sag afgøres i tiltaltes fravær i følgende situationer:

- 1) når det skønnes, at der ikke bliver tale om andre følger end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning,
- 2) når tiltalte har givet samtykke til, at sagen behandles og afgøres i tiltaltes fravær,
- 3) når retten skønner, at behandling af sagen utvivlsomt vil føre til, at tiltalte frifindes,
- 4) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden dennes tilladelse, eller
- 5) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3, nr. 1 og 2*, at en sag kan fremmes i tilfælde, hvor tiltalte har forladt retten efter sagens begyndelse, eller er undvejet efter anklageskriftets forkyndelse. Bestemmelserne svarer til de gældende bestemmelser i retsplejelovens § 453, stk. 3, nr. 4 og 5. Der er ikke tilsigtet nogle ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 3, nr. 3*, at en sag kan fremmes, når der under sagen alene er spørgsmål om anbringelse i anstalt i 1 år eller derunder, konfiskation, udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning, og tiltalte har givet samtykke til gennemføres af hovedforhandlingen.

Med bestemmelsen indskrænkes det i forhold til den gældende bestemmelse i § 453, stk. 3, nr. 2, at der ikke kan afsiges udeblivelsesdomme i enhver kriminalsag, selv om tiltalte har samtykket til, at sagen kan gennemføres uden vedkommendes tilstedeværelse. Adgangen hertil begrænses således til sager, hvor der er spørgsmål om anbringelse i anstalt i 1 år eller derunder, konfiskation, udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning.

Det foreslås i *stk. 3, nr. 4*, at en sag kan fremmes, når tiltalte ikke idømmes andre følger end anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder, bøde, konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Bestemmelsen viderefører den gældende bestemmelse i § 453, stk. 3, nr. 1, med den ændring, at bestemmelsen ikke længere vil være begrænset til at finde anvendelse i bødesager, men også vil finde anvendelse i sager hvor tiltalte idømmes anbringelse i anstalt (dog maksimalt 6 måneder). Det tilføjes endvidere, at sager om udvisning vil kunne fremmes uden tiltaltes tilstedeværelse.

En kriminalsag mod en tiltalt, der står til anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder samt konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning, vil således fremover kunne fremmes, uden at den tiltalte er tilstede under sagen. Dette gælder, uanset om den tiltalte har givet samtykke til at gennemføre hovedforhandlingen.

Det foreslås i *stk. 3, nr. 5*, at en sag endelig kan fremmes, når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse. Bestemmelsen svarer til nr. 3 i den gældende bestemmelse. Der er ikke tilsigtet nogle ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Efter retsplejelovens § 453, stk. 4, kan en sag, hvor tiltalte er repræsenteret ved en forsvarer, kun fremmes efter stk. 3, hvis forsvareren er mødt. I det stk. 3, nr. 1, omhandlede tilfælde kræves endvidere, at tiltalte ved indkaldelsen til hovedforhandlingen er gjort bekendt med, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, herunder at der er nedlagt påstand om bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Med bestemmelsen i *stk. 4* foreslås det som en betingelse for at anvende bestemmelsen i stk. 3, nr. 4 (anstaltsanbringelse i 6 måneder eller derunder m.v.), at tilsigelsen til retsmødet er forkyndt for den pågældende personlig. Der skal endvidere være givet oplysninger om muligheden for, at han kan dømmes som udebleven. Det forudsættes i den forbindelse, at den tiltalte oplyses om muligheden for idømmelse af anstaltsanbringelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10 (§ 467, stk. 2, nr. 5 og 6)

Efter retsplejelovens § 467, stk. 2, nr. 1-5, kan en række oplyste dokumenter benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen og skal da oplæses.

Forklaringer afgivet til politirapport kan derimod kun oplæses i retten som bevis, når retten undtagelsesvis tillader det efter bestemmelsen i § 467, stk. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse udvides § 467, stk. 2, med et nyt nr. 6, der giver forsvareren mulighed for at dokumentere tiltaltes forklaring til politirapport, hvis sagen i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3, nr. 4, fremmes i tiltaltes fravær.

Forslaget indebærer derimod ikke nogen ændring af adgangen for anklagemyndigheden til at dokumentere tiltaltes forklaringer afgivet til politirapport. Anklagemyndighedens adgang til at dokumentere sådanne forklaringer skal således fortsat afgøres efter retsplejelovens 467, stk. 3.

Hvis anklagemyndigheden eller forsvareren finder, at det er af afgørende betydning for vurderingen af skyldsspørgsmålet eller udmålingen af foranstaltningen, at tiltalte er til stede og får mulighed for at afgive mundtlig forklaring over for retten, må dette fremføres over for retten, der herefter må afgøre, om det er forsvarligt at gennemføre sagen uden tiltaltes tilstedeværelse.

Forsvarerens adgang til dokumentation af tiltaltes forklaringer til politirapport forudsættes i øvrigt administreret sådan, at der ikke ved dokumentation af udvalgte dele af den tiltaltes forklaringer til politiet gives et fordrejet eller tendentiøst billede af, hvad der rent faktisk er forklaret. Såfremt forsvareren alene ønsker nogle af den tiltaltes forklaringer til politiet dokumenteret, må anklagemyndigheden protestere, såfremt man finder, at en isoleret dokumentation heraf vil give et forkert indtryk af den tiltaltes samlede forklaring. Det vil herefter være op til retten at afgøre, om der skal ske dokumentation af den tiltaltes samlede forklaringer eller om sagen eventuelt bør udsættes med henblik på, at den tiltalte selv kommer til stede og kan afgive mundtlig forklaring for retten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11 (§ 472, stk. 2)

Efter retsplejelovens § 472, stk. 1, indledes hovedforhandlingen med oplysning om, hvilken sag retten skal behandle. Derefter oplæses anklageskriftet,

og tiltalte vejledes i overensstemmelse med § 456, stk. 2. Retten kan anmode anklageren om at gennemgå sagens hovedpunkter (forelæggelse). Herefter følger bevisførelsen, jf. §§ 464-468.

Med forslaget foreslås det, at der i § 472 indsættes et nyt *stk. 2*, som bestemmer, at hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted. Anklageren kan i den forbindelse ikke uden rettens samtykke afvarsle vidnerne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12 (§ 474, stk. 3)

Efter retsplejelovens § 474, stk. 3, afsiges dommen ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, sender politiet en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er behandlet og afgjort i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes for tiltalte.

Den foreslåede ændring af § 474, stk. 3, indebærer, at hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskrift af dommen forkyndes for tiltalte personlig, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personlig.

I tilfælde, hvor tilsigelsen til hovedforhandlingen har været forkyndt for tiltalte personlig, skal en udskrift af dommen forkyndes for tiltalte, uden at dette dog behøver at ske ved personlig forkyndelse. I tilfælde, hvor tilsigelsen til hovedforhandlingen derimod ikke har været forkyndt for tiltalte personlig, men f.eks. har været forkyndt for en person, der hører til tiltaltes husstand, skal en udskrift af dommen efter forslaget forkyndes for tiltalte personlig.

Forslaget skal sikre, at den tiltalte enten forudgående modtager personlig underretning om, at hovedforhandlingen vil finde sted, og at den pågældende risikerer at blive dømt som udebleven, eller efterfølgende modtager underretning om, at hovedforhandlingen har fundet sted, og at den pågældende er blevet dømt som udebleven.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 (§§ 592 a-592 b)

Retsplejeloven indeholder ikke regler om genoptagelse af sager fremmet til dom efter § 453, stk. 3, nr. 1-5.

Til § 592 a

Efter den foreslåede bestemmelse i § 592 a, 1. pkt., kan domfældte, hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet til dom i tiltaltes fravær, begære sagen genoptaget til ny forhandling, hvis den domfældte godtgør at have haft lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab.

Fristen for at begære en sag genoptaget er 14 dage fra dommens forkyndelse efter den foreslåede § 474, stk. 3, 3. og 4. pkt. Dette gælder, hvad enten udskriften forkyndes for tiltalte personligt, eller lovlig forkyndelse har fundet sted på anden måde. Retten kan undtagelsesvist genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse.

Det foreslås efter § 592 a, 2. pkt., at begæringen om genoptagelse må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden 14 dage fra forkyndelse efter § 474, stk. 3, 3. og 4. pkt.

Retten kan undtagelsesvis genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse, jf. den foreslåede § 592 a, 3. pkt. Reglerne i §§ 585-590 finder tilsvarende anvendelse, jf. den foreslåede § 592 a, 4. pkt.

Det foreslås efter § 592 a, 5. pkt., at hvis genoptagelse nægtes, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret.

Med bestemmelsen i § 592 a, stk. 2, foreslås det endelig, hvis domfældte udebliver under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen ved beslutning, der skal begrundes, og den afsagte dom bliver stående ved magt.

Til § 592 b

Efter den foreslåede bestemmelse i § 592 b, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skønsmænd under den forudgående behandling foruden de i § 467 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis en kriminalsag genoptages i medfør af § 592 a, og hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.

Hvis en kriminalsag genoptages i medfør af retsplejelovens § 592 a, skal der gennemføres en helt ny hovedforhandling med sædvanlig bevisførelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer en udvidet mulighed for at dokumentere forklaringer afgivet af vidner m.m. under en tidligere hovedforhandling, der er fremmet i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4. Det bestemmes således, at hvis en kriminalsag genoptages i medfør af § 592 a, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og syns- og skønsmænd under den forudgående behandling foruden de i § 467, nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, såfremt ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.

Bestemmelsen forudsættes administreret således, at centrale vidner m.m. indkaldes med henblik på at afgive forklaring også under den genoptagne hovedforhandling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring af overskriften til kapitel 7 i lov om statens tjenestemænd i Grønland som følge af, at der foreslås indført en pligtig afgangsalder for kredsdommere, jf. nærmere nedenfor.

Til nr. 2 (§ 34, stk. 2)

Det følger af § 34, stk. 2, i lov om statens tjenestemænd i Grønland, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 65 år.

Der gælder derimod ikke nogen pligtig afgangsalder for kredsdommere.

Efter retsplejeloven kan kredsdommere alene afskediges på grund af ueg-nethed eller sygdom, eller når vedkommende har gjort sig skyldig i et for-hold, der gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, som kreds-dommererhvervet forudsætter, jf. § 26, stk. 1, og i tilfælde, hvor en omord-ning af domstolene finder sted, jf. § 26, stk. 2.

Det foreslås i § 2, nr. 2, at den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister hæves fra 65 år til 70 år.

Forslaget indebærer, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister vil skulle afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år.

Forslaget vil derimod ikke berøre retten for dommere og andre tjeneste-mandsansatte jurister til at gå på alderspension fra udgangen af den måned, hvori de fylder 60 år, jf. § 2 i lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 18. maj 2017. Samtidig vil for-slaget betyde, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved fortsat ansættelse ud over 65-års-alderen vil oppebære løn og i takt hermed optjene yderligere pensionsalder, hvis de ikke har opnået den højeste pensionsalder på 37 år.

Det foreslås endvidere, at der også for kredsdommere indføres en pligtig afgangsalder på 70 år.

Dette indebærer, at kredsdommerne ligesom dommere og andre tjeneste-mandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen vil skulle afskediges fra ud-gangen af den måned, hvori de fylder 70 år. Forslaget indebærer, at afske-digelse af kredsdommere på grund af alder sker administrativt. Dette svarer til, hvad der gælder for afskedigelse af dommere og andre tjenestemandsan-satte jurister.

Forslaget vil ikke berøre kredsdommeres ret til at gå på alderspension fra udgangen af den måned, hvori de fylder 60 år, jf. § 2 i lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 18. maj 2017.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den [...].

Det foreslås i *stk. 2*, at de foreslåede regler i lovforslagets § 1, nr. 8-10 og 12, om udeblivelsesdomme, ikke finder anvendelse i kriminalsager, hvor der foretages forkyndelse af indkaldelse for tiltalte før lovens ikrafttræden. Kriminalsager, hvor der før lovens ikrafttræden er foretaget forkyndelse af indkaldelse for tiltalte, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Foretages der flere forkyndelser af indkaldelser for tiltalte i samme sag, vil det efter *stk. 2* være tidspunktet for den seneste forkyndelse, der er afgørende for, om det er de hidtidige eller de foreslåede nye regler, som skal finde anvendelse. Hvis der er foretaget forkyndelse af en indkaldelse for tiltalte før lovens ikrafttræden, og der foretages fornyet forkyndelse af en indkaldelse efter lovens ikrafttræden til samme retsmøde eller til et eventuelt nyt senere retsmøde, vil det derfor være de foreslåede nye regler, som vil finde anvendelse. Ved at foretage fornyet forkyndelse efter lovens ikrafttræden vil det således være muligt at overføre en sag til behandling efter de foreslåede nye regler

Det foreslås i *stk. 3*, at de nye regler i lovforslagets § 1, nr. 13, ikke finder anvendelse i kriminalsager, hvor der afsiges udeblivelsesdom efter retsplejelovens § 855, *stk. 3*, før lovens ikrafttræden. Kriminalsager, hvor der før lovens ikrafttræden er afsagt udeblivelsesdom efter § 855, *stk. 3*, færdigbehandles for så vidt angår genoptagelse efter de hidtil gældende regler.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1056 af 30. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 44. I kriminalsager i 1. instans medvirker 2 domsmænd, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2-3. ---

1. I § 44, *stk. 1*, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«

2. I § 44 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Domsmænd medvirker ikke i kriminalsager, som fremmes efter § 449 a.«

§ 50. Ingen må deltage som dommer under hovedforhandlingen i en kriminalsag, hvis den pågældende vedrørende det forhold, som tiltalen angår, har truffet afgørelse om at tilbageholde den tiltalte efter § 359, stk. 2, eller om brevåbning og brevstandsning i medfør af § 384, stk. 3. Dette gælder dog ikke, hvis sagen behandles som tilståelsessag eller sagen i øvrigt vedrørende det forhold, der har begrundet indgreb som nævnt i 1. pkt., ikke omfatter

3. I § 50, *stk. 1, 2. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »som tilståelsessag« til: »efter § 449 a,«.

bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 2. Afgørelse under hovedforhandlingen i en kriminalsag om tilbageholdelse i medfør af § 359, stk. 2, og om ophævelse af tilbageholdelse eller om brevåbning og brevstandsning i medfør af § 384, stk. 3, skal træffes af en dommer, der ikke deltager i hovedforhandlingen. Dette gælder dog ikke, hvis sagen behandles som tilståelsessag eller sagen i øvrigt vedrørende det forhold, der har begrundet indgreb som nævnt i 1. pkt., ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 3. ---

§ 128. ---

4. Efter § 128 indsættes i kapitel 10:

»Digital kommunikation

§ 128 a. Krav om skriftlighed i kriminalretsplejen er ikke til hinder for anvendelse af digital kommunikation eller anvendelse af digitale dokumenter m.v. under retsmøder.

Stk. 2. Regler, der stiller krav om underskrift, er ikke til hinder for, at meddelelser sendes med digital post, såfremt meddelelsen er forsynet med digital signatur.

Stk. 3. En meddelelse, der sendes med digital kommunikation, anses for at være kommet

frem, når den er tilgængelig for modtageren.«

§ 321. Retten skal beskikke en forsvarer for sigtede, hvis sigtede ikke selv har antaget en mødeberettiget forsvarer, som giver møde i sagen, og

1-2) ---

3) der, før tiltale er rejst, skal foretages bevisførelse til brug under hovedforhandlingen, medmindre tilkaldelse af en forsvarer betyder en udsættelse af retsmødet, som kan medføre, at beviset går tabt.

Stk. 2-3. ---

Udenretlig bøvedtagelse og konfiskation

§ 440. Hvis politiet antager, at gerningen alene vil medføre bøde eller konfiskation, kan anklageskriftet sendes til sigtede med en påtegning om, at sigtede, hvis denne erkender sig skyldig og ønsker en sådan afgørelse, kan erklære sig rede til uden retsforfølgning inden for en passende frist at betale en i påtegningen fastsat bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation.

Stk. 2. Går sigtedes erklæring ud på, at denne ikke vil afgøre sagen på den anførte måde, eller hvis sigtede overhovedet ikke afgiver nogen erklæring, skal an-

5. I § 321, stk. 1, nr. 3, ændres ».« til: »«,« og efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»4) sagen fremmes i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, og der bliver spørgsmål om anstaltsanbringelse.«

6. Overskriften før § 440 og § 440 ophæves.

klageskriftet med påtegnet bemærkning herom indleveres til retten.

§ 449. ---

7. Efter § 449 indsættes før overskriften før § 450:

»Tilståelsessager

§ 449 a. Afgiver sigtede i et retsmøde efter § 357 eller § 447 eller under hovedforhandlingen efter § 472 en uforbeholden tilståelse i en kriminalsag, hvor domsmænd ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, uden at der udarbejdes anklageskrift, hvis

- 1) tilståelsens rigtighed bekræftes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger,
- 2) sigtede og anklageren giver samtykke,
- 3) retten ikke finder det betænkeligt at afgøre sagen uden hovedforhandling og
- 4) der ikke bliver spørgsmål om anvendelse af kriminallovens kapitel 33 og kapitel 34.

Stk. 2. Inden retten afsiger dom, skal sigtede gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig. Er der behov for at skaffe yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i kapitel 34, og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Stk. 3. Er sigtede anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 321, stk. 1, nr. 1, have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Forsvareren skal være til stede i retten, når sigtede giver sit samtykke.

Stk. 4. Er sigtede ikke anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal sigtede tilbydes at få beskikket en forsvarer, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Hvis der efter sigtedes ønske beskikkes en forsvarer, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Afsigelse og forkyndelse af dom sker efter de regler, som gælder for andre domme, der afsiges af kredsretten i kriminalsager.

Stk. 6. En sag, der er omfattet af § 301, stk. 1, nr. 2, kan ikke behandles som tilståelsessag.

Stk. 7. Oplysning om det forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. stk. 4, skal dette også tilføres retsbogen.

Stk. 8. Retten kan bestemme, at sigtede skal deltage i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Om sigtedes og forsvarerens deltagelse i retsmødet gælder i øvrigt §§ 128 og 163. § 466, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 449 b. I sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre andre følger end bøde eller konfiskation, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation. Fristen kan efter anmodning forlænges af anklagemyndigheden.

Stk. 2. Reglerne i § 437, stk. 2, nr. 1 og 2, og stk. 3, om krav til indholdet af anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. En sigtet under 18 år kan i umiddelbar forbindelse

med lovovertrædelsen vedtage en bøde uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Stk. 4. Hvis sigtede vedtager bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. dog § 315, stk. 1, og § 449 c, stk. 2. Vedtagelsen har samme gentagelsesvirkning som en dom.

§ 449 c. Har sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, jf. § 449 b, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særlig lave indtægt.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan sigtede inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde sin vedtagelse ved meddelelse til politiet. Er sigtede under 18 år, kan også indehaveren af forældremyndigheden tilbagekalde vedtagelsen.

Stk. 3. Politiet vejleder sigtede om reglerne i stk. 1 og 2. Er sigtede under 18 år, vejleder politiet også indehaveren af forældremyndigheden om reglerne i stk. 1 og 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om vejledning efter stk. 3.«

§ 452. ---

8. I § 452, stk. 2, 1. pkt., ændres »kan« til: »skal«.

Stk. 2. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten i stedet behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Stk. 3-4. ---

§ 453. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. En hovedforhandling kan gennemføres, og dom kan afsiges i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når det skønnes, at der ikke bliver tale om andre følger end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning,
- 2) når tiltalte har givet samtykke til, at sagen behandles og afgøres i tiltaltes fravær,
- 3) når retten skønner, at behandling af sagen utvivlsomt vil føre til, at tiltalte frifindes,

9. § 453, stk. 3 og 4, affattes således:

»*Stk. 3.* En hovedforhandling skal, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt for den pågældende,
- 2) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse,
- 3) når der under sagen alene er spørgsmål om anbringelse i anstalt 1 år eller derunder, konfiskation,

- 4) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden dennes tilladelse, eller
- 5) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt.

Stk. 4. Er tiltalte repræsenteret ved en forsvarer, kan en sag kun fremmes efter stk. 3, hvis forsvareren er mødt. I det i stk. 3, nr. 1, omhandlede tilfælde kræves endvidere, at tiltalte ved indkaldelsen til hovedforhandlingen er gjort bekendt med, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, herunder at der er nedlagt påstand om bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

§ 467. ---

Stk. 2. Endvidere kan følgende dokumenter benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen og skal da oplæses:

1-4) ---

5) Erklæringer og vidnesbyrd, som er udstedt i medfør af offentligt hverv, herunder udskrifter af tiltaltes tidligere kriminelle domme.

Stk. 3. ---

udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen,

- 4) når tiltalte ikke idømmes andre følger end anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder, bøde, konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller
- 5) når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse.

Stk. 4. Medmindre tiltalte har samtykket heri, kan hovedforhandlingen kun gennemføres i medfør af stk. 3, nr. 4, hvis tiltalte har været lovligt indkaldt og det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår.«

10. I § 467, *stk. 2*, indsættes som *nr. 6*:

»6) Tilførsler til politiets rapporter om forklaringer, som tiltalte har afgivet til politiet om sigtelsen, når forsvareren begærer det, i sager, der fremmes i tiltaltes fravær i medfør af § 453, *stk. 3, nr. 4*.«

§ 472. ---

Stk. 2. Efter at bevisførelsen er afsluttet, får først anklageren og dernæst forsvareren og tiltalte lejlighed til at udtale sig om bevisførelsens resultat og om retsspørgsmålene i sagen (proceduren). Før sagen optages til dom, skal retsformanden udtrykkeligt spørge tiltalte, om denne har yderligere at tilføje.

§ 474. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Dommen afsiges ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, sender politiet en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er behandlet og afgjort i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes for tiltalte.

§ 592. ---

11. I § 472 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted.«

Stk. 2 bliver herefter til stk. 3.

12. § 474, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Dommen afsiges ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, sender politiet en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 1-5, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes. Er sagen fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personlig, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personlig.«

13. Efter § 592 indsættes i kapitel 44:

»§ **592 a.** Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær, kan domfældte begære sagen genoptaget til ny forhandling, hvis domfældte godtgør at have haft

lovligt forfald og ved ham utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden 14 dage fra dommens forkyndelse efter § 474, stk. 3, 3. og 4. pkt. Retten kan undtagelsesvis genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse. Reglerne i §§ 585-590 finder tilsvarende anvendelse. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret.

Stk. 2. Udebliver domfældte under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen ved beslutning, der skal begrundes, og den afsagte dom bliver stående ved magt.

§ 592 b. Hvis en kriminalsag genoptages i medfør af § 592 a, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skønsmænd under den forudgående behandling foruden i de i § 467 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.«

§ 2

I lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1291 af 14. no- vember 2015, foretages føl- gende ændringer:

Kapitel 7

Særbestemmelse om dommere og retsassessorer og andre tje- nestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen

§ 34. ---

Stk. 2. Dommere og andre tje- nestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 65 år.

Stk. 3-4. ---

1. *Overskriften* til kapitel 7 af- fattes således:

»Kapitel 7

Særbestemmelse om dommere og andre tjenestemandsansatte jurister samt kredsdommere ved Grønlands retsvæsen«.

2. I § 34, *stk. 2*, ændres »65 år« til: »70 år«, og som 2. pkt. ind- sættes:

»1. pkt. gælder også for kredsdommere ved Grønlands retsvæsen.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den [...].

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 8-10 og 12, finder ikke anvendelse i kri- minalsager, hvor der er foreta- get forkyndelse af indkaldelse for tiltalte, før lovens ikrafttræ- den. Sådanne kriminalsager be- handles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Lovens § 1, nr. 13, finder ikke anvendelse i kriminalsager, hvor der afsiges udeblivelsesdom efter retsplejelovens § 453, stk. 3, før lovens ikrafttræden. Sådanne kriminalsager behandles efter de hidtil gældende regler.